

ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ὡσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τὴν πλευ-
ράν Σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐ-
ζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικούς αὐτοῖς κρουνοὺς.

Ἄπο τὸν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Σελ.

Φρ. Σίλλερ	Καρπός γλυκός (στίχοι)	1
Ι. Πολέμη	Τόν έρμο βράχο λίβας τόν θερίζει(ποίημα)	1
Δημ. Κάββουρα	‘Ο άμπελώνας (ποίημα)	2
Σάφλ Λεκόντ ντέ Λίλ Μεσημέρι (ποίημα)		3
Τζ.Ντ. Ντίκινσον	Ειρήνη	4
Δημ. Θεοδωρίδη	“Έσω άνω (ποίημα)	8
Θρ. Σταύρου	Τό κύμα (ποίημα)	8

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

‘Αγλ. Ζάννου	‘Η φυχή	9
Μπαγκαβάν Βυάσα	“Ένωση μέ τό Θεό (στίχοι)	11
“Έντουϊν “Αρνολντ	‘Η ειρήνη πρέπει νά νικήσει (στίχοι)	12
Ε. Π. Μπλαβάτσκυ	Στίς φτεροϋγες του΄ Πουλιου΄ τής Ζωής	13

ΣΙΓΗ

Α.Σ.Τ.	‘Επίκληση (ποίημα)	15
Σεντίε	‘Η άλχημεία τής σιγής	15
Δημ. Θεοδωρίδη	Τό φιλοτράγουδο (ποίημα)	16
Γιοχάννες Τάουλερ	Μέ ίερό σεβασμό καί σιγή	16
Σέρεν Κίρκεγκωρ	Τό μεθύσι τής σιωπής	16
Γ. Τσουκαλά	“Ανοιχτοί δρόμοι (ποίημα)	16
Πάλ Φόρ	‘Η μπαλλάντα τής νύχτας	17
Μάρκου Αδρήλιου	“Ένδον	17
Μωρίς Μάγκε	Εΐσοδος στή σιγή	18

ΕΠΑΦΕΣ

Πελεκάν	‘Ο Σόρενσεν - Σουνυάτα	19
---------	------------------------	----

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Μελισσάνθης	Τό μήνυμα του΄ Κρισναμούρτι	20
Σβάμι Βιβεκανάντα	Τό ιδανικό μιās παγκόσμιας θρησκείας	23
Φρίτγιουφ Συόν	Καμπάνες χριστιανικές καί βουδδικές	26
‘Ισραέλ Σέμ Τόβ	‘Ως σεαυτόν	26

‘Η συνέχεια τών περιεχομένων στή μέσα σελίδα του΄ πίσω έξώφυλλον

ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ) ΑΘΗΝΑΙ

Διευθύνεται ὑπὸ Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς

Ἐπεύθυνος Συντάξεως Ἄγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος Ἄγ. Κωνσταντίνου 14

Διανέμεται δωρεάν — Ἐκδίδεται ἀνά τριμηνίαν

Ἄριθ. Δελτ. 23 Καλοκαίρι 1964

Ἄς γνωρίσουμε τοὺς ἀδελφοὺς λαοὺς τῆς Γῆς μελετώντας
τὶς θρησκείες τους, τὴ φιλοσοφία τους, τὴν τέχνη τους.

Ο ΠΕΛΕΚΑΝ

Στὶς καλοκαιριὰτικες διακοπές τὰ γραφεῖα τῆς Θ. Ἐν. θά
εἶναι ἀνοιχτά κάθε Τρίτη 7,30' - 9 μ.μ.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΚΑΡΠΟΣ ΓΛΥΚΟΣ

Τὸ λούλουδο κι ἂν μαραθῆ
καρπὸς γλυκὸς θά γίνη.

Φρίντριχ Σίλλερ (Friedrich Schiller, 1759-1805)
Ἄπό "Τὸ τραγούδι τῆς καμπάνας". Μετάφρ. Δημ. Ι. Λάμψα

ΤΟΝ ΕΡΜΟ ΒΡΑΧΟ ΛΙΒΑΣ ΤΟΝ ΘΕΡΙΖΕΙ

Τόν ἔρμο βράχο λίβας τόν θερίζει,
τοῦ φεύγει ὁ ἥλιος τὴν ἀπάτητη κορφή·
μὰ δλόδροση στά πόδια του ἀναβρῦζει
καί μουρμουρίζει μιά πηγὴ κρυφή.

Γοργά γοργά κυλάει τὸ κρῦο νερὸ
στή χλόη καί στά χαμόκλαδα κρυμμένο
καί μουρμουρίζει. Τραγουδάκι δροσερὸ
μέσ' ἀπ' τὴ φλόγα τοῦ καῦμοῦ βγαλμένο.

Ἰωάννης Πολέμης
Ἄπό τὰ "Σπασμένα μάραρα"

Ο ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ

Ὁ ἥλιος βασιλιᾶς
κι ὀμπρός μας ἀπλωμένος ὁ ἀμπελώνας
μέ τρις ἀσημοπράσινες παλάμες τῶν φύλλων
πού λιόχαρες τοῦ κάμπου πεταλοῦδες
τόν χαιρετοῦν .

Ἀρχίσαν τά σταφύλια νά μεστῶνουν
κι οἱ βέργες φορτωμένες νά λυγίζουν .
Ὁ θεῖος καρπός γυαλίζει κρεμασμένος
τοῦ τραυτητῆ τά χέρια καρτερώντας .
Τ' ἀμπέλι μας πῶς τόχουμε ἀγαπήσει...
Γονατισμένοι ἀντάμα
παλέφαμε στ' ἀδούλευτο χωράφι
σκάβοντας μέ τά νύχια μας τό χῶμα
ἰδροκοπώντας, πολεμώντας
μέ μιὰ πίστη πού δέ σάλεφε ἀκόμα .
Κι ὄπου ἰδρώτας, κι ὄπου πόνος
γλυκύτατος καρπός, πανώριο κλῆμα .
Τ' ἀμπέλι μας πῶς τὸ χυμῆ ἀγαπήσει...
Πρώτη βροχή τοῦ ἰδρώτα μας ἡ στάλα .
Αἷμα καί σάρκα ἀπ' τό κορμί μας
τό μπόλι .
τῆ μιὰ ἢ κοφά ἀπ' τό κλαδευτήρι
ποτάμι ὁ ἰδρώτας στό πατητήρι
κάθε στιγμή μετριάται ἀπ' τῆ ζωὴ μας
κι ἕνα τσαμπί ἢ ζωὴ μας ὅλη
σ' ἕνός ληνοῦ τό θυμιατήρι .
Τ' ἀμπέλι μας πῶς τόχουμε ἀγαπήσει...

Τόν ἥλιο ἀγνάντεφε
καί προσευχήσου .
Μακάρισε τόν ἀμπελώνα
καί τῆ γῆ σου
πού μέσ' στό χρόνο μιάν ἀτῆ κινώντας
μ' ὄση χαρά καί δύναμη σοῦ μένει
φτάνεις στόν τρύγο
μ' ἕνα τσαμπί στά χεῖλη, ξαναμμένη
τὴν προσφορά τοῦ αἱμάτου σου
τραγουδώντας .

Δημήτρης Κάββουρας
'Από τὴν "Αἰθρία" (Πάτρα 1962)

ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Ὁ Ρήγας τοῦ καλοκαιριοῦ, τ' ἀργό τό μεσημέρι,
σάν κῦμα ἀπό φηλά ἀργυρές ρίχνει στόν κάμπο ἀχτίδες.
Ὅλα σιωποῦν, λαμποφλογᾶ χωρίς πνοή τ' ἀγέρι,
καί γέρονει ναρκωμένη ἡ γῆ μέ τίς πυρές χλαμύδες.

Εἶναι τά πλάτια ἀπέραντα κ' οἱ κάμποι ἀνίσκιωτοι ὄλοι,
καί στέρεφε κάθε πηγῆ πού πίνουν τά κοπάδια.
Πέρα τό δάσος τό πυκνό καί κάθε περιβόλι
ἀκίνητα ἡσυχάζουνε σέ βάρυπνα σκοτάδια.

Μόνο τά στάχια, θάλασσα χρυσή, ὠριμασμένα,
τρανά, τόν ὕπνο δέν φηφοῦν, κι ὀρθόστημα πιό κάτω
τῆς γῆς τῆς ἰεῆς παιδιά εἰσηνικά, ἀπλωμένα,
ρουφοῦν τοῦ ἡλιοῦ τό κύπελλον ἀνάφοβα ὡς τόν πάτο.

Κάπου ἡ φυγή τους πού φλογᾶ σά στέναγμα σκουπάει
κι ἀπ' τά βαριά τά στήθια τους πού ἀλληλομουρμουρίζουν,
ἀργός καί μεγαλόπρεπος κυματισμός ξυπνάει
καί πάει νά σβῆσει ἀπόμακρα στ' ἀκρούρανα πού ἀσπρίζουν.

Καί τ' ἄσπρα βώδια ἐδῶ κι ἐκεῖ στά χόρτα ξαπλωμένα,
μ' ἀφρούς στά χεῖλια τ' ἄχερα τ' ἀστραφτερά μασᾶνε
καί μέ τά μάτια ἀκολουθοῦν, τά ὠραῖα καί λιγωμένα,
τ' ὄνειρο πού ἐνδόμυχα ποτέ δέν παρατᾶνε.

Ἄνθρωπε, ἂν ἴσως μέ καρδιά πίκρα ἢ χαρά γεμάτη
μέσ' ἀπ' τοῦς κάμπους τοῦς λαμπρούς μεσημερίς περνοῦσες,
φύγε· ἄδεια ἢ φύση· ναι γιά σέ, καίει τοῦ ἡλιοῦ τό μάτι,
καμιά ζωῆ, λύπη ἢ χαρά ἐδῶ δέ θ' ἀπαντοῦσες.

Μ' ἂν ἴσως καί σέ κούρασαν τά γέλια εἶτε τό δάκρυ,
ἂν λήθη δίφασες μακριά ἀπ' τοῦ κόσμου τήν ἀντάρα,
καί θές μιά θεῖαν ἠδονή νά νιώσεις σέ μίαν ἄκη,
μή ξέροντας νά δίνεις πιά συχώρεση ἢ κατάρα,

Ἐλά· ὁ ἥλιος σοῦ μιλεῖ μέ τῆ μαγεία του ὄλη.
Βυθίσου μέσ' στή φλόγα του βαθιά τῆ μαυιασμένη,
κ' ὕστερα γύρισε σιγά στήν ἀρρωστιάρα πόλη
μέ τήν καρδιά στό θεῖο Μηδέν ἑφτά φορές λουσιμένη.

Σάστ. Λεκόντ ντέ Λίλ (Charles Leconte de Lisle, 1818-1894),
γάλλος ποιητής. Ἐπί τῶν Ἐπιπέδων ποιημάτων
Μετάφρ. Γ. Σημηριώτη

ΕΙΡΗΝΗ

"Στάσου. Ποῦ πᾶς; Τί κάνεις;"

"Πᾶω τόν πόλεμο νά σταματήσω".

"Κι ἐγώ γιά κεῖ τραβάω. Μαζί λοιπόν ἄς πᾶμε".

Κι ἔτσι, μέ τήν Παμίνα γιά ὁδηγό, ξεκίνησαν καί φτάσαν κεῖ πού οἱ δυό στρατοί ἀρματωμένοι στέκονταν ὁ ἐδῶ ἐνάντια στόν ἄλλον, ἴσαμε τή μεριά πού 'ταν ἡ τέντα τοῦ Μονόστατου στημένη. Κεῖ τότες ἡ Παμίνα ξαφανίστηκε, γιά παρακεῖθε τράβηξε ὁ Παπάγενος χορεύοντας, μά ὁ Ταμίνοσ ἴσια μπῆκε μέσα στή σκηνή καί κάπου κάθησε ἀθώσῃτος. Σύντυχε κείνη τή στιγμή νά 'χουν πολεμικό συμβούλιο κι ἐξόν ἀπ'τό Μονόστατο κι ὅλους τούς ἄλλους στρατηγούς ἦταν ἐκεῖ μαζί τους κι ὁ Πρωθυπουργός καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. Γιατί κι οἱ δυό ἦταν μαθητευόμενοι στόν πόλεμο καί σκέδια στρατηγικῆς νά κάνουν καί νά συζητοῦν κι ἀπό μακριά τόν πόλεμο νά βλέπουνε τους ἄρσε. Γιά λίγο τήν κουβέντα τους μέ τεντωμένα ἀντιά ἀφουγκράστηκε ὁ Ταμίνοσ κι εἶδε πώς λέγανε τά ἴδια καί τά ἴδια τά παλιά - καινούργια σκέδια, ἀπεικασμούς, ἀπαντοχές καί φόβους - κι ὅμως αὐτά ἦταν παλιά, τόσο παλιά. Περσότερο νά κρατηθεῖ δέν ἦταν μπορετό καί ξαφνικά στά πόδια του πετάχτηκε καί δυνατά τούς φώναξε: "Ὁρμήνεια ἂν θέλετε καλή, εἰρήνη κάντε παρευτός". Κι ὅπως τούς φώναξε κρατώντας τή φλογέρα του, τούς θάμπωσαν τῶν ὀμματιῶν του οἱ ἀστραπές καί τό χρυσό τό φῶσ πού ὀλοῦθε τά χρυσά μαλλιά του σκόρπαγαν. Ἦταν πανώριος κείνη τή στιγμή. Ὅλοι μέ μιᾶς σηκώθηκαν μέ ὀχλογοή καί καταπάνω του μέ ὀρμή πετάχτηκε ὁ Μονόστατος. Μά τή φλογέρα του ὁ Ταμίνοσ ἀκούμπησε στά χεῖλια του κι ὅλοι πετρώσανε στά πόδια τους, καθώς αὐτή τραγούδησε γλυκά.

Τραβήξου, φύγε ματωμένη καταχνιά.

Ἀνταριασμένε σίφουνα τῆς μάχης

πάφε νά τρῶς ἀνθρώπινα κορμιά.

Σάρκα ἀπό λάσπη ὀγρή

μέ εἰρήνη ἀτέλειωτη

νά λευτερώσεις π' ἴπει κείνης τήν φυχή.

Ἄφοβη ἀγάπη λαμπερή

ἀδεροσύνη φωτερή, κουράγιο ἄγνό,

μήν ἀστοχῆστε, μή χαθεῖτε, μή.

Φωτιές ἀπ'τοῦ Αἰώνιου τή φωτιά

πάντ' ἀναμμένες νά φωτᾶτε δυνατά.

Ὅλα ἦταν τ' ἄλλα μάταια

χτήνους παιδιά ὀφανά δίχως φυχή,

Πίσω θε νά γυρίσουν ὅλα στήν ἀρχή

ποῦθε ξεκίνησαν κάποια φορᾶ

κι όπου ή Νυχτιά ή Μάνα τους τά κυβερνά.

Ή καλοσύνη φέρνει καλοσύνη,
από τό φόνο φόνος θά ξεπεταχτεῖ
κι από τό μίσος μίσος θέ νά γεννηθεῖ.
Ὅποιος τήν πόρτα τοῦ μυαλοῦ του κλεῖ
χτηνος στή ζούγκλα θέ νά ζεῖ.

Ὅποιος νά μάθει θέλει τό μπορεῖ.

Ὅποιος δέ θέλει στῶν παιδιῶν του τά παιδιά θά τό πληρώσει.
Ἦρθε ὁ καιρός γιά νά διαλέξετε τό στρατί
πού στόν παράδεισο ὀδηγεῖ.

"Ἐτσι ἀποτέλειωσε ή φλογέρα τό τραγούδι της κι ὄλοι τους μεί-
νανε γιά λίγο σιωπηλοί σά νά 'ταν μαγεμένοι. Τότε ὁ Ἀρχιεπίσκο-
πος ἄρχισε νά μιλεῖ μέ σιγανή φωνή:

Εἰδωλολατρικό τραγούδι μοιάζει,
ἀταίριαστο στίς σκέψεις μου τίς ἀφηλές.
Τί θέ νά πεῖ, ή φλογέρα τό σκεπάζει.
Σκέψεις στριφνές καί σίγουρα κακές.

Κι ὅμως ανάμεσα στά λόγια αὐτά
κάτι τρανό καί μαγικό θωρῶ,
πού ν' ἀμφιβάλει κάνει καί τόν κληρικό,
μπάς καί δέ βλέπει δίκια καί σωστά.

Αὐτά'πε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κι ὕστερα μίλησε ὁ στρατηγός.
Κι ἀπ'τό μελάνι στό χαρτί πιό βλαβερή
εἶναι, ἀδερφοί μου, τούτη ή μουσική.
Εἶν' ἄσκημο, μυαλό πού σκέφτεται νά 'χει κανέννας,
μά πιό κακό καρδιά πού αἰστάνεται νά 'χει ὁ καθέννας.

Σίγουρα θά νικήσουμε, δέν ἔχω ἀμφιβολία.
Τί κι ἄν κοστίσει ἑκατομμύρια ἀπό νεκρούς;
Στό θάνατο θά κάνουμε θυσία,
γιά νά νικήσουμε τούς ἄτιμους ὀχτρούς.

Αὐτά'πε ὁ στρατηγός κι ὕστερα μίλησε ὁ Πρωθυπουργός:

Τραγούδια τέτοια ἐμένα δέ μέ συγκινοῦν,
γιατί μέ φρόνηση δουλεύω.
Τήν κάθε λέξη ειρήνης πού τολμοῦν νά ποῦν
τή λογοκρίνω κι ὅπως πρέπει τήν παστρεύω.

Γιατί σάν ἀστοχήσω μιá φορά
καί μελωδίες ἀφήσω τέτοιες νά θεριέφουν
μποροῦνε νά γυρίσουν τοῦ καθένα τά μυαλά
καί μ' ὄνειρα γλυκά καί μένα ἀκόμα νά μαγέφουν.

Σάν εἶδε τότες ὁ Μονόστατος πόση ζημιά ή φλογέρα μπόρεσε
νά κάνει, ἔνιωσε λύσσα μά καί φόβο περισσό κι ἔβαλε τίς φωνές

"Τί κάθεστε και σκέφτεστε, γενναῖοι Ἀφέντες; Αὐτός πού βλέπετε εἶναι προδότης, εἶναι λιποτάχτης". Σάν ἄκουσε τά λόγια αὐτά ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἀπό τό φόβο του ταράχτηκε πολύ καί ρίγος ἔνιωσε νά περπατάει στή ραχοκοκκαλιά του. Ὑστερα ὁ Μονόστατος πρόσταξε τή φρουρά νά πιάσουν καί στή φυλακή νά κλείσουν τόν Ταμίνο, πού ἀτάραχος κι ἀκούνητος στεκόταν μέσα στήν ἀντάρα δίχως νά νιώθει φόβο διόλου.

Μά ἄξαφνα κείνη τή στιγμή ἀκούστηκε μελωδικός ἀχός φλογέρας καί βουητό ἀπό ποδοπατήματα κι ἀλαλαγμούς. Στῆς τέντας τότες τρέξανε τήν ἐμπασιά νά δοῦνε τί γινότανε. Μπροστά ταν ὁ Παπάγενοσ πούπαιζε τή φλογέρα του χορεύοντας, καί πίσω του κι οἱ δύο στρατοί, πού οἱ στρατιῶτες τους ἀγκαλιάζονταν συναδερφωμένοι καί γέλαγαν καί δάκρυσαν καί χόρευαν. Καί πάνω ἀπ' ὅλη τούτη τή βουή ξεκάθαρα ἀκουγόταν τῆς φλογέρας ἡ φωνή:

Τί κάνετε, θεότερα παιδιά
καί τῶ καλοκαιριοῦ πιά δέ θυμᾶστε τή χαρά;
Ξεχάσατε τή μάνα μας τή γῆ,
τή γλύκα τῆς ἀγάπης της, τήν ἠδονή;
Μέσα στήν ὄμορφη καί στή γαλήνια τούτη μέρα,
δέν ἀγροικᾶτε τή λαλιά της πέρα ὡς πέρα;
Τρέχουν σάν ὄνειρο στίς κατηφόρες τ' ἀσημιά νερά,
βόσκουν στά διάσελα τ' ἄσπρα τ' ἀρνιά.
Τά κοπτερά δρεπάνια τραγουδοῦνε στίς πλαγιές,
κι οἱ θεριστές στ' ἀλώνια καί στίς θυμωνιές.
Ὅ κάθε νιός μέ κάθε νιά τ' ἀπόβραδο πηγαίνει,
νά τή φιλάει μ' ἀγάπη δέ χορταίνει.
Μ' ἄγρια τριαντάφυλλα γιομίσαν οἱ βραγιές
καί μέ γελᾶδια τά λιβάδια κι οἱ βουνοπλαγιές.
Ὅλα καλοσυνέφανε κι ἦρθε ἡ ἐποχή
γι' ἀγάπη καί τραγούδι κι ἠδονῆς γιορτή.
Μέσα στήν ὄμορφη γαλήνια μέρα
τῆς Γῆς μας τή λαλιά δέν ἀγροικᾶτε πέρα ὡς πέρα;

Αὐτά λέγε ἡ φλογέρα κι ὅλοι μαζί της τραγουδούσανε καθώς χορεύοντας περνούσανε, φίλος μαζί μ' ὄχτρό, ὄχτρός ἀντάμα μέ τό φίλο, ἀπάνω στή σκαμένη, τήν καμένη γῆς μ' ὅλα τά ἐρειπωμένα σπίτια της καί κάστρα της, πηγαίνοντας γιά τή γλυκιά τή χώρα τους, γιά τά φτωχά τά σπίτια τους πού νοσταλγούσανε τόσο καιρό.

Ἦρες πολλές περάσανε καί κεῖ πάντα στεκότανε ὁ Ταμίνοσ, δλους μαζί θυρόντας, μά καί τόν καθένα ξεχώρα, ὥσπου κι ὁ τελευταῖοσ τό βραδάκι πέρασε καί χάθηκε μέσ στό μισόφεγγο. Κι ὕστερα πέσαν οἱ σκιές κι ἡ σιγαλιά πάνω στόν κάμπο. Κι ἔπειτα ἀρχίνησε ποτάμια ὁ οὐρανός νά βρέχει, λές κι ἀνοίξανε μύριοι καί μύριοι νεροφράχτες. Μά πά στό λῶφο του ὁ Ταμίνοσ στέκονταν ἀπείραχτος καί πλέρια ἄβρεχτος. Σέ λίμνη ὁ κάμπος γύρισε σέ λί-

γο, σέ χείμαρρο γοργοκυλούμενο τό κάθε τό χαντάκι. Κι όλων τῶν σκοτωμένων τά κουφάρια μαζί μ' ὅλα τά βρώμικα σκουπίδια τοῦ στρατόπεδου τότες συρτήκανε μέ βιᾶς στής καθαρίστρας θάλασσας τά γαλανά νερά. Κι ὅταν ξεπρόβαλε ἡ ἀγῆ, τό χῶμα βρέθηκε καί πάλι πεντακάθαρο, ὀλοτέλα γυμνό. Νά βγεῖ δέν πρόφτασε ὁ ἥλιος καί ξάφνου ὅλα πά στον κάμπο ἀλλάξανε μορφή γιατί μέ μιᾶς ὅλα μαζί καινούργιες φορεσιές πολύχρωμες ντυθήκανε. Κῆποι, ρουμάνια, χῶματα χέρσα καί μπιστάνια καί περβόλια μέ φρουτόδεντρα, ὅλα μέ μιᾶς πρασίνισαν καί γιόμισαν ζωή. Ἀπ'τά χωριά κι ἀπό τό κάθε τό καλύβι οἱ γεωργοί ξεχύνονταν ὀλόχαροι γιά τά χωράφια τους. Οἱ σκύλοι τρέχαν καί γαυγίζανε κι οἱ πετεινοί λαλούσανε κι βλη ἡ ζωή πάνω στή γῆ ἦταν ὀλόϊδια σάν καί πρίν, ὡσάν τά χρόνια τά παλιά, ναι, ὅπως πάντα.

Κι ἀμφιβολία πάλι τότες ἔνιωσε ὁ Ταμίνοσ. Τί τάχα νά 'ναι τό πραγματικό, τοῦτο, γιά τ' ἄλλο. Ἐγινε πόλεμος σι' ἀλήθεια; Τῆ φρίκη του τήν ἔνιωσε πραγματικά; Καί γιά νά δώσει κάποια ἀπάντηση στον ἑαυτό του, θέλησε νά πιστέφει πῶς γελάστηκε, πῶς ἦταν ὕνειρο. Μά τότες γύρα του ὁ ἀγέρας γιόμισε ἀπό μουσική ἀπόκοσμη, ναι, μουσική χοροῦ ἀντρίκιου ὀλόγλυκη, πού δύσκολα τ' ἀνθρώπινα τ' αὐτιά μποροῦνε νά κρατήσουν καί ν' ἀντέξουνε. Κι ἔλεγε τό τραγούδι της:

Μὴν ξεγελιέσαι. Ὡ. ὄχι. Μή.

ὄτ' ἔγινε, δώ κάθεται,

παντοτινά θά στέκεται

πάνω σέ τούτη τῆ μεγάλη τῆ σκηνή.

Ἀπ'τόν τρανό τόν πόνο

τί σάν βουβάθηκε, καί χάθηκε ἡ κραυγή;

Μέ τούς νεκρούς εἶν' οἱ νεκροί

καί τά κορμιά τους σάρκες σάπιες μόνο.

Καί τό κακό καί τό καλό

θέση κρατοῦν στής γῆς τόν ἀργαλειό

κι ὁποῖος τό ὑφάδι στό στημόνι του σκεδιάζει,

στό σκέδιο του ἡ μορφή του θέ νά μοιάζει.

Τά πάντα μένουνε γιά πάντα.

Μά διόλου μὴ λυγᾶτε μπρός στή μοῖρα σας.

Εἶναι δικιά σας τῶν στιγμῶν σας ἡ γιρλάντα.

Ζῆστε καλά, βαθιά, τήν πείρα σας.

Καί τότες ὁ καθένας μέσ σ' αὐτή,

τήν Κόλαση, γιά τόν Παράδεισο, θά βρεῖ.

Μά τίς φωνές μονάχα μπόραγε ὁ Ταμίνοσ ν' ἀγροικῆσει δίχως νά βλέπει τούς τραγουδιστές. Κι ὅλος γιομάτος ἀπορίες, στή μνήμη του ξανά καί πάλι φέρνοντας ὅ,τι εἶδε κι ἔκανε καί μπόρεσε νά νιώσει, ξεκίνησε στήν πόλη νά γυρίσει σιγανοπερπατώντας μέσ στά λειβάδια, πού ὀλόχαρα σκορπούσανε τό φῶς τους.

Τζ. Α. Ντίκινσον (G. Daves Dickinson)

'Από τό "Μαγεμένο αὐλο". Μετάφρ. Δημήτρης Θεοδώριδης

ΕΣΩ ΑΝΩ

Μές στό λιοπύρι τοῦ μεσημεριοῦ
ἀργοπεθαίναν σιωπηλά
οἱ κοκκινοντυμένες παπαροῦνες.
Τά φύλλα τ' ἀσημένια τῆς ἐλιάς
κάποια στιγμή
φιθύρισαν στοῦ κήπου τ' ἀγριολούλουδα:
"Τῆς φρονιμάδας τά λουλούδια
τίς ρίζες ἔχουν ἀπλωμένες
μέσα στά μαῦρα, τά σπλάχνα τῶν φόβου.
Μά τά λουλούδια τῆς ἀγάπης
ἔχουν τίς ρίζες τους βαθιά
κι ἔτσι μποροῦν γ' ἀκοῦνε πιό καλά
τούς χτύπους τῶν ἀπόκρυφους
τῆς φλογισμένης τῆς καρδιάς τῆς γῆς
καί τ' οὐρανοῦ.

Δημήτρης Θεοδορίδης
'Από τῆ συλλογή "Πνοές" (ἀρ. 141)

ΤΟ ΚΥΜΑ

Κι ἂν χαϊδεύουνε τό βλέμμα οἱ λιγοστοί
ἀγριοί κρίνοι καί τ' ἀγούλια στ' ἀκρωτήρι
κι ἂν τά βήματα ἡ συνήθεια ἐδῶ κρατεῖ,
μά εἶναι στεῖρες οἱ ἀμμουδιές κ' οἱ βράχοι στεῖροι.

Πῶς λαχτάρησε ἡ ψυχή μου στή γιορτή
τῶν νερῶν, μέσα στό πέλαο, στό λιοπύρι,
χρυσό, ἠλιόλαμπο, σμαράγδινο, πλατύ,
χαρῶς ξέφρενης τό κύμα νά μέ σύρει.

Νά μέ σύρει; Σέ ποιὰ θύσσο, σέ ποιό
φωτονήσι; δέν τό ξέρω' ὅπου καί νάσαι.
φτάνει μου τ' ἀγρια κύματα σέ πιό
πλατιάς ζωῆς τήν ἀγκαλιά νά μέ κυλᾶνε
στήν κορφή τους τό ὑπερούσιο πού κερᾶνε
φεγγοβόλημα διπλόχερα νά πιώ.

Θρασύβουλος Σταύρου (Μελικέστης)
'Από τῆ συλλογή "Δρόμοι καί μονοπάτια"

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

Μέσα σέ ἀτμόσφαιρα φωτεινῆς γαλήνης γιόρτασε καί φέτος ἡ Θ. Ἐκκ. τήν παγκόσμια θεοσοφική γιορτή τοῦ Μάη, τή γιορτή τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ. Τά γνώριμά μας λουλούδια, τριαντάφυλλα, γαρύφαλα, κάλες, μοσκομπίζελα καί τόσα ἄλλα, ὁμορφοστολίσανε καί πάλι τή σάλα μας καί σκορπίσανε τήν εὐωδιά τους γιά τή γιορτή τοῦ συμβολικοῦ ἐξωτικοῦ λουλουδιοῦ. Μπροστά στίς ἀνθοστολίστες εἰχόνες τῆς Μπλαβάτσκυ καί τοῦ Ὀλκοτ ἀκούσαμε τήν ὁμιλία τῆς ἀδ. Διαχειρ. Ἀγλ. Ζάννου κ' ἔπειτα ἀποσπάσματα ἀπό τίς ὠραίες μεταφράσεις τῶν τριῶν ἀγαπημένων βιβλίων τῆς Μπλαβάτσκυ πού τίς χρωστᾶμε στόν ἀξέχαστο, τόν πολυαγαπημένο, τόν πολύτιμο ἀδελφό μας Τίμο Βρατσάνο. Ὅπως καί τίς ἄλλες χρονιές, γενική προσφορά λουλουδιῶν στήν ἀρχή, γενική μοιρασιά λουλουδιῶν στό τέλος. Μέ λουλούδια στά χέρια ἤρθαμε, μέ λουλούδια στά χέρια γυρίσαμε σίτια μας. Γιορτάσαμε τή σεμνή θεοσοφική μας Πρωτομαγιά.

Δημοσιεύουμε παρακάτω ὄλο τό πρόγραμμα τῆς γιορτῆς μας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΟΡΤΗΣ

1. Ὁμιλία ἀδ. Ἀγλ. Ζάννου
2. Ἀπόσπασμα ἀπό τή "Μπαγκναβάντ Γκιτά"
Διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Οἰκονόμου
3. Ἀπόσπασμα ἀπό τό "Φῶς τῆς Ἀσίας"
Διάβασε ἡ ἀδ. Χρυσῆ Καφαλοπούλου
4. Ἀπόσπασμα ἀπό τή "Φωνή τῆς σιγῆς"
Διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Βαλαδώρου

1. Η ΨΥΧΗ

Στίς 8 Μαΐου τοῦ 1891 ἐκεῖνη πού ἔδρυσε τή νεώτερη Θεοσοφική κίνηση, ἡ Ἐλένα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ, ἔφυγε ἀπ' τόν γήινο κόσμο μας. Κι ἀπ' αὐτή τή μέρα κάθε χρόνο οἱ Θεοσοφικές Στοές στόν κόσμο γιορτάζουνε τή μνήμη της. Στέλνουνε τό μήνυμα τῆς ἀγάπης τους, τῆς σκέψης καί τῆς εὐγνωμοσύνης τους στή μεγάλη ἐκεῖνη ψυχή πού πρόσφερε τή ζωή της ὁλόκληρη γιά τή Θεοσοφική Ἰδέα. Γιά τήν Ἰδέα αὐτή, πού τόσο φῶς, τόση δύναμη καί χαρά σκόρπισε στόν κόσμο. Γιά τήν Ἰδέα τῆς Παγκόσμιας Ἀδελφότητας, τῆς ἀνοχῆς καί τῆς ἀγάπης.

Γιά τήν Ἰδέα αὐτή ἐργαζόμαστε ὅλοι μας, γιά νά μή σταματήσει ποτέ νά δίνει τό φῶς της στόν κόσμο. Γιά νά μή σταματήσει ποτέ νά δίνει τή δύναμη καί τή χαρά. Γιατί πόσο ζωντανεύει καί δυναμώνει καί πόση χαρά νιώθει ἡ ψυχή σάν ἀρχίσει νά κατάλαβαίνει γιατί ζεῖ, ἀπό ποῦ ἤρθε καί ποῦ πηγαίνει. Σάν ἀρχίσει νά νιώθει μέσα της τό σκίρτημα τῆς Θεϊκῆς Ζωῆς, τῆς συμβολικῆς

Σπίθας πού ὄλο καί σπιθοβολεῖ πιό πολύ, πού ὄλο κι ἀνάβει πιό πολύ, ὡς πού νά γίνει ἡ μεγάλη, ἡ δολόλαμπη Φλόγα τῆς Παγκόσμι-
ας Ζωῆς.

Καί τή μέρα αὐτή πού θυμόμαστε τή Μητέρα τῆς νεώτερης Θεο-
σοφίας, θυμόμαστε τό πέρασμα τῆς μεγάλης ἐκείνης φυχῆς ἀπ' τόν
κόσμο μας, στέλνομε τή σκέψη μας καί σ' ὄλες τίς ἄλλες φυχές πού
ἐργάστηκαν καί κοντά μας καί μακριά μας γιά τήν ἴδια Ἰδέα καί
προσφέρανε τόν ἑαυτό τους σ' αὐτή. Καί σκεπτόμαστε, μ' εὐλάβεια
καί μ' ἀγάπη κι ὄλους ἐκείνους πού φύγανε ἀπό κοντά μας, μά πού
στ' ἀλήθεια εἶναι πιό κοντά μας, εἶναι πιό ζωντανοί ἀπό μᾶς καί
μᾶς δίνουν κι αὐτοί τήν ἀγάπη τους, τή θέση τῆς φυχῆς τους πού
μᾶς βοηθεῖ ὄλους μας, πού μᾶς ἐμφυχώνει γιά τό ἔργο μας. Δέν
τούς σκεπτόμαστε μέ λύπη, τούς σκεπτόμαστε μέ χαρούμενη καρδιά,
γιατί ξέρομε πῶς θάνατος δέν ὑπάρχει, πῶς αὐτό πού λέμε θάνατο
δέν εἶναι ἐξαφάνιση ὅπως πολλοί τό νομίζουν, μά εἶναι ἕνα πέρα-
σμα ἀπό μιά κατάσταση σέ ἄλλη, ἕνα ξελάφωμα ἀπ' τό βαρῦ γήινο
σῶμα μας, γιά νά μείνομε μέ ἄλλο σῶμα πιό ἐλαφρό, πιό λεπτό, πιό
δυναμικό, πιό φωτεινό. Καί μέ χαρά καί μέ βαθειά ἀγάπη στέλνομε
τή σκέψη μας πρῶτα σ' αὐτούς πού τελευταῖα ἔφυγαν ἀπ' τόν γήινο
κόσμο μας, στούς ἀγαπημένους μας, στούς ἀξέχαστους ἀδελφούς μας
Κώστα Πάριωλο, Γιάννη Στρέγλο, Βεατρίκη Μπαῖτ, Τίμο Βρασάνο,
Ματίνα Σπορίδου, Σπύρο Γλυκιώτη, Ἄννα Μπαῖκερ.

Σήμερα εἶναι ἡ γιορτή τῆς Ψυχῆς. Τῆς Ψυχῆς πού διαβατικά
περνάει ἀπ' τόν κόσμο μας γιά νά δώσει ὅ,τι μπορεῖ νά δώσει καί
γιά νά πάρει ὅ,τι μπορεῖ νά πάρει. Τή δύναμη, τή φώτιση, τήν
πεῖρα.

"Ἔτσι κι ὁ λευκός λωτός πού φυτρώνει στίς θερμές τίς χῶρες,
σέ λίμνες καί ποτάμια, στέλνει τούς σπόρους του στή λάσπη τοῦ
βυθοῦ. Ἔτσι κ' οἱ σπόροι του ρουφώντας τούς χυμούς τῆς γῆς, θά
φυτρῶσουν, θά βλαστήσουν, καί τά λεπτά του τά κοτσάνια θ' ἀνε-
βοῦνε μέσ' ἀπ' τοῦ βούρκου τά θολά νερά καί θά φτάσουν πάνω στά
καθαρά, σ' ἀσημόχρυσά τῆς λίμνης τά νερά. Ἐκεῖ θ' ἀνοίξει τ' ὀ-
λόλευκο λουλούδι του, τό λουλούδι πού δέν βρωμίστηκε μέσα στό
βοῦρκο, σάν τή θεϊκιά, τήν ἀθάνατη φυχή, πού δέν βρωμίζεται πά-
νω στή γῆ.

Κι ὁ Λευκός Λωτός συμβολίζει τόν θρίαμβο τῆς φυχῆς πού ἔ-
φτασε στήν ἀποθέωσή της, καί μ' ὀλάνοιχτα τά πέταλά του ἀντιφεγ-
γίζει τοῦ Ἡλίου τίς χρυσές ἀχτίδες.

Ἡ Μπλαβάτσου εἶχε πεῖ προτοῦ πεθάνει πῶς θάθελε αὐτή τή μέ-
ρα νά διαβάζονται σ' ὄλες τίς Θεοσοφικές Στοές ἀποσπάσματα ἀπ'
τή Μπαγκαβάντ Γκιτά, τό Φῶς τῆς Ἀσίας" καί τή "Φωνή τῆς Σιγῆς.
Ἡ Μπαγκαβάντ Γκιτά εἶναι ἕνα κομμάτι ἀπ' τό μεγάλο Ἰνδικό ἔπος
"Μαχαμπαράτα" μέ βαθύ μεταφυσικό νόημα. Τό "Φῶς τῆς Ἀσίας" εἶ-
ναι κι αὐτό ἔπος. Διηγεῖται τή ζωή τοῦ Βούδδα κ' ἐξηγεῖ τή διδα-
σκαλία του. Τό ἔγραφε ὁ Ἄγγλος λογοτέχνης καί μελετητής τῆς Ἰν-

δουϊκῆς καὶ τῆς βουδδικῆς φιλοσοφίας "Ἐντουϊν· Ἀρνολντ. Ἐ'ή
"Φωνή τῆς Σιγῆς", πού μεταφράστηκε ἀπ' τὴν ἴδια τὴ Μπλαβάτσκυ,
εἶναι ἓνα ἀπόσπασμα ἀπ' τὸ ἱερό Ἰνδικό βιβλίο "Οἱ Χρυσοὶ Κανόνες".

Ἄγλ. Ζάννου

2. ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΤΟ ΘΕΟ

20. Κεῖνος ὁπού στό Θεό ἔχει τό νοῦ του
καί πού πάντα μένει μέσα στό Θεό,
οὔτε χαίρετ' ἄν τοῦ ἔρθουν ἐπιθυμητά,
οὔτε κι' ἄν τοῦ ἔρθουν μισητά λυπᾶται,
γιατί ὁ νοῦς του εἶναι σωστός καί σταθερός.
21. "Ὅποιος δέν εἶν' κολλημένος πά στή αἰσθητά
βρίσκει μιά χαρά" καί τὴ χαίρεται αἰώνια
κεῖνος πού ὁ διαλογισμός τόν ἔχει φέρει
σ' ἔνωση μέ τό Θεό.
22. Οἱ ἀπολαύσεις ἀπό ὅλα τὰ αἰσθητά
φέρνουν πάντοτε μιά λύπη
γιατί ἀρχή καί τέλος ἔχουν.
23. Γιαυτό ποτέ δέ χαίρεται γι' αὐτές ὁ μυαλωμένος.
Κεῖνος πού ἐπιθυμίας καί πάθους
τὴν ὁρμή μπορεῖ νά συγκρατήσῃ
μέχρι πού τό σῶμα του μέσ στή γῆ θά λυώσει,
αὐτός ἔχει τό Θεό στό νοῦ του
κ' εἶναι καί καλόκαρδος.
24. Κεῖνος πού ἀπόλαψή του εἶναι ὁ Θεός
καί χαρά κι ἀνάπαψή του ὁ Θεός,
καί διαλογισμός του ὁ Θεός,
κεῖνος πούχει στό Θεό τό νοῦ του
θεϊκός πιά ἔχει γίνεῖ κ' ἔχει ἔνωθῆ μέ τό Θεό.
25. Κι ὅσοι ἔχουν καθαρίσει τῶν παθῶν τους τίς κηλίδες
κ' ἔχουν τὴν ἀμφιβολία γκρεμίσει,
καί τίς σκέψεις ὑποτάξει,
κ' εὐσπλαχνία δείχνουν γιά τὰ ὄντα ὅλα
τὴν ἀθανασία κερδίζουν.
26. "Ὅσοι ἔχουν ξεκολλήσει καί ἐπιθυμίες καί πάθη
κι ὅσα εἶναι σ' αὐτόν τόν κόσμον ὅλα τ' ἄχουν ἀρνηθῆ,
καί τὴ σκέψη ἔχουν νικήσει, κ' ἔχουν τό Θεό στό νοῦ
ὁ Θεός εἶναι μαζί τους κι ὅταν εἶναι ζωντανοί,
κι ὅταν εἶναι πεθαμένοι.
27. "Ὅποιος τὰ ἐξωτερικά τὰ αἰσθημάτων ἀπαρνιέται
κ' εἶν' ἡ ὄρασή του στό μεσόφρονδο (1)

1. Σημ. μεταφρ. "Ὅπως πρέπει νά εἶναι στή θέση τοῦ διαλογισμοῦ
(βλ. κεφάλαιο Γ' ἐδάφιο 13).

κ' ἤρεμη καὶ κανονικὴ ἡ ἀναπνοή του ¹
κ' ἔχει αἰσθήσεις ὑποτάξει, νοῦ καὶ λογικό,
καὶ τὰ θεῖα ἔχει στό νοῦ του, κ' εἶν' μακρὰ
κι ἀπό ἐπιθυμίες, κι ἀπό φόβο, κι ἀπό πάθη,
αὐτός στήν ἀπολύτρωση ζώντας του ἔχει φτάσει.

Μπαγκαβάν Βυάσα ('Από τή 'Μπαγκαβάντ Γκιτά
Μετάρφ. Τίμου Βρατσάνου σελ. 40 - 41).

3. Η ΕΙΡΗΝΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΝΙΚΗΣΕΙ

ΑΠΟ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ ΣΤΗ ΜΠΕΝΑΡΕΣ

Βίσαστε μέ πάθος κολλημένοι σέ σκιές,
πνίγεστε μέ ὄνειρα, φυτεύετε στή μέση
ένα φεύτικο "Ἐγώ" καί τό τριγυρίζετε
μέ φανταστικό ἕναν κόσμό.

Στά ὑπέρτατα τά ὕψη εἴσαστε τυφλοί,
καί κουφοί γιά τή φωνή κάθε γλυκειᾶς ἀδρας,
πού ρεχεται ἀπό τ' ἀφήλου, πιά φηλά

κι ἀπ'τόν οὐρανό τοῦ "Ἰνδρα,
ἄφωνοι στό κάλεσμα τῆς ἀληθινῆς ζωῆς
πού διατηρεῖ ἐκεῖνος

ὁπού τήν ἀπατηλή ζωὴν ἔχει πετάξει:

Καί γεννιοῦνται ἔτσι οἱ ἀγῶνες κ' οἱ φιληδονίες,
ὁπού κάνουνε νά βασιλεύει ὁ πόλεμος στή γῆ,
ἔτσι ὑποσέρουν οἱ στωχίες καρδιές, οἱ ἀπατημένες,
ἔτσι τρέχουνε τά δάκρυα τά πικρά,

ἔτσι μεγαλώνουνε τά πάθη,
κ' οἱ ἐπιθυμίες, κ' οἱ ὀργές, καί τά μίση καί ὁ φθόνος:

ἔτσι τά σκληρά τά χρόνια
μέ αἱματοκόκκινα ποδάρια
κυνηγούνε τ' ἄλλα χρόνια
τά σιγματισμένα ἀπ'τό μακελιό.

"Ἐτσι ἐκεῖ πού θάπρεπε νά φυτρώνει στάρι

εἶναι ἀπλωμένο τό παλιόχορτο μιράν
μέ τή ρίζα τήν κακή καί τὰ φαρμακερά λουλούδια·
πάρα πολύ δύσκολα βρίσκουνε οἱ σπόροι οἱ καλοί
γῆ κατάλληλη νά πέσουνε καί νά φυτρώσουν ².

κ' ἡ φυχή φύγει καί πάει
χορτασμένη ἀπό φαρμακερά πιοτά,
καί ξαναγεννιέται ἔτσι

φλογερόν ἔχοντας πόθο γιά νά ξαναπιεῖ.

-
1. Σημ. μεταφρ. Ἀναφέρεται στόν τρόπο πού πρέπει νά γίνεται ἡ ἀναπνοή σύμφωνα μέ τήν ἀπόκρυψη διδασκαλία.
 2. Σημ. μεταφρ. Παράβαλε Λουκᾶ ἡ' 5,6,7 καί 8.

τό "Εγώ" τ'όρημητικό, κεντριζόμενο ἀπ'τίς αἰσθήσεις, ξαναρχίζει νά σοδειάζει νέες ἀπογοητέψεις...

Ἡ εἰρήνη πρέπει νά νικήσει τήν ἀγάπη τοῦ "Εγώ", μά καί τήν προσκόλληση στή ζωὴν ἀπάνω, καί τά πάθη μέ τίς ρίζες τίς βαθειές νά ξεριζώσει ἀπό μέσ'ἀπό τά στήθια καί τόν ἐσωτερικό

νά συχάσει ἀγώνα.

Ἔτσι ἡ ἀγάπη εἶν' ἱκανοποιημένη μέ τό νά σφιχταγκαλιάζει τήν αἰώνια ὁμορφιά· καί τή δόξα ἔτσι ἔχεις νάσαι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σου καί τήν εὐχαρίστηση νά ζεῖς ἀπό τούς θεούς πιο πάνω· ἔχεις πλούτη ἀτέλειωτα γιατί μαζεύεις θησαυρό ἀπ' τίς δούλεψες πούκανες στούς ἄλλους, καί ἀπό τά χρέη σου τά ξεπλερωμένα μέ πνοψυχιά, καί μέ τά γλυκά σου λόγια, καί μέ τήν ἀγνή ζωὴ σου.

Τοῦτα δά τά πλούτια σου οὔτε καί χαλοῦν ποτέ ὅσ' θά βαστάξ' ἡ ὑπαρξή σου, οὔτε καί ποτέ θάνατος κανέναν θά τά κάμει νά ξεπέσουν¹.

"Ἐντουῖν Ἄρνολντ (Edwin Arnold , 1832-1904). Ἐπί τῷ "Φῶς τῆς Ἀσίας" (τραγουῖδι Η'). Μετάφρ. Τίμ. Τ. Βρατσάνου σελ. 165-167 (Θεοσοφικές ἐκδόσεις, Ἀθήναι)

4. ΣΤΙΣ ΦΤΕΡΟΥΓΕΣ ΤΟΥ ΠΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ἡ γῆ τούτη, ὡ Μαθητή, εἶν' ἡ αἴθουσα τοῦ πόνου, ὅπου, ὅσο πάει τό μονοπάτι, σκληρές δοκιμασίες εἶναι σκορπισμένες, παγίδες γιά νά πιάσουνε τό ἐγώ σου μέ τή φαντασία πού τή λένε "Μεγάλη Ἀίρεση"².

Τούτ' ἡ γῆ, ὡ Μαθητή ἀνεκπαίδευτε, εἶν' ἡ εἴσοδος ἡ σκοτεινὴ ἀπ' ὅπου μπαίνει στήν ἀγνή πού βρίσκεται πρὶν ἀπ' τόν κάμπο τοῦ ἀληθινοῦ φωτός, τοῦ φωτός ἐκεῖνου πού κανέναν ἄνεμος δέν μπορεῖ νά τό σβύσει, κείνου τοῦ φωτός πού καίει χωρίς φυτίλι κι οὔτε λάδι.

"Ἔτσι λέει ὁ Μεγάλος Νόμος: Γιά νά γίνεις γνώστης τοῦ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΚΟῦ ΒΑΥΤΟΥ 3 πρέπει πρῶτα τοῦ ΕΑΥΤΟΥ νά γίνεις γνώστης

Γιά νά φτάσεις σ' αὐτουδά τοῦ ΒΑΥΤΟΥ τή γνώση, νά ἐγκαταλεῖ

1. Σημ. μεταφρ. Παράβαλε Ματθ. 5' 19 καί 20
2. Σημ. μεταφρ. Athavada: αἴρεση τῆς πίστεως στήν Ψυχὴ ἢ καλύτερα τοῦ χωρισμοῦ τῆς Ψυχῆς ἀπὸ τό "Εγώ", ἀπὸ τό ἑκυτό "Ἐνα, τό παγκόσμιο καί ἄπειρο.
3. Σημ. μεταφρ. Tattnajhahi εἶναι ὁ γνώστης ἐκεῖνος πού μπορεῖ νά διακρίνει τίς ἀρχές στή φύση ἢ στὸν ἄνθρωπο. Atmajna: εἶναι ὁ γνώστης τοῦ "Ἄτμα ἢ τοῦ Παγκόσμιου Μοναδικοῦ Ἐαυτοῦ"

φεις πρέπει τό ΕΑΥΤΟ στοῦ 'Εαυτοῦ τήν ἄρνηση, τό Εἶναι στό Μή εἶναι, τότε θά σοῦ εἶναι βολετό ν' ἀναπαυθῆς στοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ τοῦ ΠΟΥΛΙΟΥ τίς φτεροῦγες. Στ' ἀλήθεια εἶν' ἡ ἀνάπαψη γλυκειά μέσ' στίς φτεροῦγες ἐκεινοῦ πού δέ γεννήθη, ἐκεινοῦ πού δέν πεθαί - νει, μά πού εἶν' τό ΑUM ¹ ῤέσα στήν αἰωνιότητα ² τῶν ἐποχῶν.

Ἀνέβα στό πουλί τῆς ζωῆς ἄν θές νά ξέρεις ³.

Παράτα τή ζωή ἄν θές νά ζήσεις ⁴.

Ἡ κουρασμένη προσκνητή, τρεῖς αἰθουσες φέρουνε στό τέλειωμα τῶν μόχθων. Τρεῖς αἰθουσες ὡ καταχτητή τοῦ Μάρα, ἀφοῦ περάσεις τρεῖς καταστάσεις ⁵ θά σέ πᾶν στήν τέταρτη κι ἀπό κεῖ στούς ἐπτά τούς κόσμους ⁶ τούς κόσμους τῆς αἰώνιας ἀνάπαυσης.

Ε.Π. Μπλαβάτσκν. Ἀπό τή "Φωνή τῆς Σιγῆς" (σελ. 13-15)
Μετάφρ. Τίμ. Τ. Βρα:σάνου.

1. Σημ. μετ. Kala Hansa. "τό πουλί" ἡ Κύκνος. Στήν Nadavindu Upanishad (Rig Veda) μεταφρασμένη ἀπό τή Θεοσοφική Ἐταιρία τοῦ Kumbakonam εἶναι γραμμένο: "Ἡ συλλαβή Α θεωρεῖται πώς εἶναι ἡ δεξιὰ φτεροῦγα τοῦ πουλιοῦ Hansa, ἡ U ἡ ἀριστερή φτεροῦγα, καί τό M ἡ οὐρά, καί λένε πώς τό Ardha - matra (μισό μέτρο) εἶναι ἡ κεφαλή του.

2. Σημ. μεταφρ. Στήν Ἀνατολή ἡ Αἰωνιότητα ἔχει διαφορετική σημασία ἀπό τή δική μας. Ἀντιπροσωπεύει γενικά ἑκάτό χρόνια ἢ ἐποχές τοῦ Βράχμα, τή διάρκεια δηλαδή ἑνός Μάχα Κάλπα, πού εἶναι 311.040.000.000.000 χρόνια.

3. Σημ. μεταφρ. Ἡ Nadavindu Upanishad, πού ἀναφέραμε παραπάνω, λέει: "Τοῦ Γιογκῆ πού ἀνεβαίνει τό Hansa (κ' ἔτσι παρατηρεῖ τό ΑUM) δέν τοῦ κάνουν τίποτα οἱ καρμικές ἐπιρροές, οὔτε καί δισεκατομμύρια ἁμαρτίες".

4. Σημ. μετ. Παράτα τή ζωή τῆς φυσικῆς προσωπικότητας ἄν θές νά ζήσεις πνευματικά.

5. Σημ. μεταφρ. Οἱ τρεῖς καταστάσεις τῆς συνείδησης εἶναι: Jagrat, ἡ κατάσταση τῆς ἐγρήγορης, Svapna, ἡ κατάσταση τοῦ ὄνειρου, Sushupti, ἡ κατάσταση τοῦ βαθειοῦ ὕπνου, Οἱ τρεῖς αὐτές γιογκικές καταστάσεις φέρουνε τήν τέταρτη κατάσταση, τήν Turija, τήν κατάσταση πού βρῖσκεται πέρ' ἀπ' τήν κατάσταση τοῦ βαθειοῦ ὕπνου, χωρίς ὄνειρα, τήν κατάσταση τήν ἀνώτερη ἀπ' ὅλες τίς ἄλλες, τήν κατάσταση τῆς ὑψηλῆς πνευματικῆς συνείδησης.

6. Σημ. μεταφρ. Μερικοί Ἀνατολίτες Μυστικιστές βάζουνε τά ἐπτά πεδία τοῦ εἶναι, τά ἐπτά Lokas, ἡ πνευματικούς κόσμους, μέσα στό σῶμα τοῦ Kula Hansa, τοῦ Κύκνου πού εἶν' ἔξω ἀπό τό χρόνο καί τό χῶρο. Αὐτός μπορεῖ νά μετατραπεῖ σέ Κύκνο μέσα στό χρόνο ὅταν γίνεται Brahma (Θεός) ἀντί τοῦ Brahman (Θείου).

ΣΙΓΗ

Α' ΕΠΙΚΛΗΣΗ

"Ω, Σύ τό Σκοτάδι πούγινες τό Φῶς,
 Σύ, ὦ Φῶς όπου κατέβεις στά σκοτάδια.
 Σύ, Σιωπή πού γίνηκες Φωνή,
 Σύ Φωνή πού μᾶς μιλάς παράπάν' ἀπ' τή Σιωπή.
 "Ω Σύ τ' ἀπροσμέτρητο
 Μέσ' στ' ἀβυσσαλέα πλάτια τ' οὐρανοῦ,
 Σύ πού εἶσαι ὁ παλμός τοῦ ρυθμοῦ κάθε καρδιάς.
 "Ω κατέβα ὡς ἐμᾶς περιπατώντας
 Πά σέ κείνη τή σκονίτσα πῦναι τ' ἄστρα Σου.
 Κι ὡς τοὺς οὐρανοὺς ἀνέβα.
 'Απ' τό μυστηριακό βάθος τοῦ 'Εγώ μας,
 Κ' ἔτσι κάμε πού ὁ καθέννας μας νά ἰδῇ
 Στοῦ νεροῦ τό τρέμουλο, πού εἶναι
 Κάθε ἀδελφοῦ ἡ καρδιά,
 Τό δικό Σου πρόσωπο, πού μᾶς θωρεῖ
 Καί χαμογελεῖ.

A. C. T.

'Από τό 'Ιταλικό θεοσοφικό περιοδικό "Πνευματική Αὐγή"
 ("Alba Spirituale"). Μετάφρ. Τίμου Βρατσάνου.

Β' Η ΑΛΧΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΣΙΓΗΣ

'Εάν ἡ συγκίνησις τυγχάνη ἔντονος εἰς τήν χαράν, ὡς καί
 εἰς τόν πόνον, ὁ λόγος εἰς τήν περίπτωσιν αὐτήν ἐκπνέει ἐπί
 τῶν χειλέων μας, ἡ κραυγή διαφεύγει καί μεταβάλλεται ὁ ἄγ-
 γελος τῆς ἀρμονίας κατέρχεται ἐν ἡμῖν τό ἄσμα γεννᾶται. Ὁ
 φυκικός ἡμῶν ὀργανισμός δύναται νά ἐπεκτείνῃ ἑαυτόν εἰς το-
 αὐτήν ἔξαρσιν ὥστε ὁ πόνος νά γίνεται εὐχαρίστησις καί ἡ εὐ-
 χαρίστησις πόνος. Ἴατροί καί ψυχολόγοι ἔχουν ὑπογραμμίσει
 αὐτήν τήν ἀλχημεῖαν τῆς αἰσθαντικότητος. 'Εάν αὐτή εἶναι πρα-
 γματικότης ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ ἔτι μᾶλλον τυγχάνει καί τοιαύ-
 τη ἐν τῷ ἔσωτερον κόσμῳ. Τό "Ἄσμα Ἀσμάτων" εἶναι ἡ οὐσιω-
 δεστέρα ἀρμονία, τό ἄσμα τοῦ ἄσματος, ἡ μελωδία τῆς μελωδίας.
 Κατ' ἀκολουθίαν, ἡ αἰτία ἥτις προκαλεῖ τοιαύτην ἔξαρσιν δέν
 δύναται νά εἶναι εἰμῆ ἢ πλέον ὑψηλή μορφή τῆς Ζωῆς, αὐτός
 ὄντος ὁ Λόγος, ὁ Μνηστήρ. 'Επέκεινα δέν ὑπάρχει εἰμῆ ἢ Σιωπή,
 ἀκατανόητος εἰς τόν μὴ ἀποκατασταθέντα εἰς τήν προτέραν του
 κατάστασιν ἄνθρωπον.

Σεντίρ (Sedir, 1871-1926) τό πραγματικό του ὄνομα εἶναι
 'Υβόν Λέ Λού (Yvon Le Loup), τό ψευδώνυμο Sedir εἶναι ἀνάγραμ-
 μα τοῦ desir = ἐπιθυμία), γάλλος μουσικιστής καί ἀποκρυφιστής.
 'Από τό "Ἄσμα Ἀσμάτων". Μετάφρ. Ὑβρονῆς Μ. Ρημαντώνη.

Γ' ΨΙΛΟΤΡΑΓΟΥΔΟ

Τό φιλοτράγουδο τῆς ἀπειροχόρδης σιωπῆς
τοῦ ἄλλου τοῦ Ἐαυτοῦ μου
ὀλότελα κι ἀταίριαστα σκεπάζεται
ἀπό τοῦ στοχαστῆ τό μεγαλόφωνο τραγούδι.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. 'Από τῆς "Πνοές" (ἀρ. 144)

Δ' ΜΕ ΙΕΡΟ ΣΕΒΑΣΜΟ ΚΑΙ ΣΙΓΗ

Τιμοῦμε καί δοξάζουμε τό ἀνείπωτο. Σου τό μυστήριο μέ ἱερό
σεβασμό καί σιγή.

Γιοχάννες Τάουλερ (Johannes Tauler, 1290-1361), ἄλσατός
μυστικός.

Ε' ΤΟ ΜΕΘΥΣΙ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

Καί τί εἶναι τό περιεχόμενο τοῦ μεθυστικοῦ ποτηριοῦ ἂν μή
μιὰ σταλαγματιά σέ σύγκριση μέ τήν ἀπέραντη θάλασσα τῆς σιωπῆς
ἀπ' ὀπουπίνω; Κι ὁ βρασμός τοῦ κρασιοῦ μιὰ ἄθελη ἀυταπάτη ἀνα-
φορικά μέ τή χύτρα τῆς σιωπῆς πού βράζει ὀλοένα καί περισσότερο.

Σέρεν Κίρκεγκωρ (Søren Kirkegaard, 1813-1855), δανός φιλόσο-
φος. 'Από τό " In vino veritas " ("Τό συμπόσιο"). Μετάφρ. Κ. Α.
Μεραναίου

Ζ' ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

'Ανοιχτοί δρόμοι ἀπλώθηκαν μπροστά μου.
Πρόσκαιρη γλῶση τό χῶμα δέν πατᾶ.
Γυμνός πάω πρὸς τό φῶς καί τό σκοτάδι,
σ' ὅ,τι εἶναι Πρίν καί Τώρα καί Μετά.

Τό κοίταγμα ἦταν κάλεσμα - καί φτάνει.
Πρὸς τόν Αἰώνιο φεύγουμε Ρυθμό.
Διώχνω τή Σάρκα, λέπι, πρὸς τή λάσπη,
ἀφήνοντας τόν τελευταῖον αὐτό σταθμό.

'Ανοιχτοί δρόμοι ἀνοίγονται μπροστά μας.
Φτερά εἶναι αὐτά πού πᾶνε σέ πρῶινό;
Μέ ὄσα μάτι δέν εἶδε γίναμε ἕνα.
Φτάνω σέ τέρμα, ἢ τώρα ξεκινᾶ;

Σάν φλόγες δυό ὑψώθηκαν καί σμίξαν
Πρὸς τήν κορφή ὀδηγοῦσαν οἱ 'Ατραποί.
Μιὰ σιωπηλή μᾶς δέχεται 'Αρμονία.
'Όλα ἔχουν νόημα κι ὄλα εἶναι σιωπή.

Ζ' ΜΠΑΛΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Ἡ σκιά ἐξατμίζεται σάν ἄρωμα τῶν βουνῶν κ' εἶναι τέτοια ἡ σιωπή πού λές θά πεθάνεις. Θά μπορούσες ἀπόψε ν' ἀκούσεις τήν ἀχτίνα ἑνός ἄστρου νά ξανακατεβαίνει τρεμουλιαστή στό δρόμο τοῦ Ζέφυρου.

Κύττα! Κάτω ἀπό τό μέτωπό σου τά μάτια σου νά εἶναι ἡ πηγή πού μέ τίς ἀνταύγειες μαγεύει τίς ὄχθες της καθώς κυλάει. Πάνω ἀπό τήν ἀστροφῶτιστη γῆ νά νιώσεις τόν οὐρανό καί ν' ἀκούσεις τό γαλάζιο τραγούδι τῶν ἄστρων στή δρόσο τῶν βρυγιῶν.

Ἀνάσαινε, καί χύνε στούς αἰθέρες τήν ἀνάσα σου, τό ἀέρινο ἔνθος, καί μύρωνε μέ τή ζεστή σου πνοή τά ἄνθη, ἀνάσαινε εὐλαβικά μέ τά μάτια στόν οὐρανό, καί μέ τήν ὀργή σου πνοή στόλιζε ἀκόμη τή χλόη μέ ἀστέρια.

Ἄφησε νά κολυμπάει ὀλόκληρος ὁ οὐρανός μέσα στά σκοτεινά σου μάτια, καί σμίξε τή σιωπή σου μέ τή σκιά τῆς γῆς: "Ἄν ἡ ζωή σου δέν ἀπλώνει οὔτε μιά σκιά πάνω στή σκιά της, τά μάτια σου καί ἡ δροσιά της εἶναι οἱ καθρέφτες τῶν σφαιρῶν.

Νιώσε τήν φυγή σου ν' ἀνεβαίνει πάνω στόν αἰώνιό της μίσχο: θεία συγκίνηση, καί νά φθάνει στούς οὐρανούς, ἀκολούθησε μέ τά μάτια τό ἄστρο σου, ὅπου ἡ αἰώνια φυγή σου μισανοίγει τόν κάλυκά της καί μυρῶνει τούς οὐρανούς.

Στήν περιπλοκάδα τῆς νύχτας μέ τούς ἀόρατους κλώνους βλέπε νά λάμπουν τά χρυσά αὐτά ἄνθη, ἐλπίδα τῆς ζωῆς μας, βλέπε νά σπιθοβολοῦν πάνω μας - χρυσές σφραγίδες τῆς μέλλουσας ζωῆς - τά ὀρατά ἄστρα μας μέσ στα δένδρα τῆς νύχτας.

Νιώσε τό βλέμμα σου νά σμίγει μέ τ' ἄστρα, οἱ ἀνταύγειές τους νά πέφτουν γλυκά μέσα στά μάτια σου, κ' ἐνῶ σμίγεις τό βλέμμα σου μέ τ' ἄνθη τῆς πνοῆς σου, ἄφησε ν' ἀνθίζουν στά μάτια σου ἀστέρια καινούργια.

Κύττα νά εἶσαι ὁ ἑαυτός σου, ἄφησε τίς αἰσθήσεις σου νά σκεφθοῦν, ἀγάπησε τόν σκόρπιο ἑαυτό σου μέσα στή ζωή αὐτή. Πύτταζε τήν τάξη τοῦ οὐρανοῦ χωρίς νά καταλαβαίνεις, καί δημιουργήσε μέ τή σιωπή σου τή μουσική τῶν νυχτῶν.

Πῶλ Φόρ (Paul Fort, 1872-1960), γάλλος ποιητής

Ἄπό τίς "Γαλλικές μπαλλάντες"

Μετάφρ. Ν. Στρατάκη

Η' ἘΝΔΟΝ

"Ἐνδον βλέπε, ἔνδον ἡ πηγὴ τοῦ ἀγαθοῦ.

Μάρκος Αὐρήλιος. Ἄπό τά "Ἐἰς ἑαυτόν"

Θ' ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΗ ΣΙΓΗ

Μέ κείνο πού οί 'Ινδοί ονομάζουν "είσοδο στή σιγή" κατορθώνει ο άνθρωπος νά μπάσει τή συνείδησή του μέσα σέ κατάστασεις τής ύλης πιό λεπτές από κείνη πού ζοῦμε. Ἡ πυκνότητα τής ύλης λιγοστεύει ὅσο ἀνυψώνεται ὁ ἄνθρωπος. Πρέπει νά φτάσουμε σ' ἕναν κόσμο ὅπου ἡ σκέψη εἶναι ἡ μόνη δύναμη. Καί γιὰ νά φτάσουμε πρέπει νά βγάλουμε ἀπό πάνου μας κάθε ἔλξη υλική, ὅλες τίς πεθυμίες γιὰ υλικές ἐντυπώσεις πού μᾶς κρατᾶνε χαμηλά. Ὁ νοῦς μου μπορεῖ νά συλλάβει μιὰ κατάσταση ὅπου σά νά ἦμουν ἕνα σημεῖο στό κέντρο μιᾶς ζωντανῆς σφαίρας θά μπορούσα νά προβάλω τήν πεμπουσία τής ζωῆς μου σ' ὄλες τίς κατευθύνσεις κι ὅπου θά ἦμουν ὅλα τά μέρη τοῦ κόσμου καί συνάμα θά ἔξαιουλουθοῦσα νά εἶμαι ἐγώ.

Σέ τούτη τήν κατάσταση φτάνει ὁ ἄνθρωπος συγκεντρώνοντας τό πνεῦμα του στό διαλογισμό, μπαίνοντας μέσα στή σιγή. Μεγαλώνεις τό νοῦ κάνοντας νά ξαναγυρίσουνε στό νοῦ οί ἀχτίδες πού βγαλίνουν ἀπ' αὐτόν. Τόν ἀνεβάζεις σέ ἐπίπεδο λεπτότερο, ἀραιότερο, σέ ἐπίπεδο πού ἔχει καρδιασμούς πιό συχνούς. Τόν κάνεις νά φτάσει στόν κόσμο τόν πνευματικό, στόν κόσμο τής ὑπερβατικής γνώσης. Ἀπό τό ἀποτέλεσμα περνᾶς στήν αἰτία.

Οί 'Ινδοί ονομάζουμε γιόγκα τή θεϊκή τήν ἐπιστήμη τοῦ διαλογισμοῦ. Γιατί ὁ διαλογισμός ἐπιστημονικά πρέπει νά γίνεται. Τίς ἴδιες ἀρχές καί τίς ἴδιες μεθόδους βρίσκουμε στους φιλόσοφους τής ἀλεξανδρινῆς σχολῆς. Ὁ ἀγνός ἐνθουσιασμός πού λέει ὁ Πλάτωνας, ἡ ἔκσταση πού μ' αὐτή μπόρεσε ὁ Πλωτίνος πολλές φορές νά ἐπικοινωνήσει μέ τήν οὐσία τή θεϊκιά, κείνη ἡ θεά καί κείνη ἡ κατοχή τοῦ ἑνός, πού ὁ Πρόκλος παραδέχεται πώς εἶναι ὁ ἀνώτερος βαθμός ὅπου μπορεῖ νά φτάσει ἡ ψυχή, εἶναι καταστάσεις ἴδιες μέ κείνη ὅπου διδάσκει ἡ γιόγκα πώς πρέπει νά ἔρθεις γιὰ νά φτάσεις στή γνώση τῶν ἀνώτερων κόσμων. Ἔτσι καί στους μουσουλμάνους οἱ σουφί, οἱ ἀμίαντοι ἀπό τήν ἄγνοια, κάνουν ἕνα ταξίδι θεϊκό ἀσάλευτοι, μέ τό διαλογισμό, πρὸς τή Μπακά, τή σωτηρία, πού τούς λυτρώνει. Ἔτσι κ' οἱ χριστιανοί κλείνονται σά κελλιά τῶν μοναστηριῶν γιὰ νά φτάσουνε στό Χριστό μέ τήν κατάσταση τήν ἐνωτική.

Ὅλες οἱ θρησκείες κι ὅλες οἱ φιλοσοφίες συναντιοῦνται στήν κορφή τους. Σ' ὅλους τούς καιρούς καί σ' ὅλους τούς λαούς οἱ σοφοί πού σκεφτήκανε γιὰ τόν κόσμο καί γιὰ τοῦ ἀνθρώπου τή μοίρα καταλήξανε σέ μιὰ ἰδέα ὅμοια πάνω κάτω καί τής δώσανε διάφορα ὀνόματα. Ὅλοι τους ἀναγνώρισαν πώς ὁ Θεός εἶναι μέσα μας, πώς μέσα μας μπορούμε μέ βλέμμα προσεχτικό νά Τόν ἀνακαλύψουμε καί πώς χάρη σέ μιάν ἐσώτερη ἀντίδραση τοῦ πνεύματός μας μᾶς εἶναι μπορετό νά ταυτιστοῦμε μ' Αὐτόν.

Μωρίς Μάγκρε (Maurice Maugré). Ἀπό τό "Γιατί εἶμαι βουδδιστής". Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου

Ε Π Α Θ Ε Σ

Ο ΣΟΡΕΝΣΕΝ - ΣΟΥΝΥΑΤΑ

Στις 21 του 'Απρίλη είχαμε τήν καλή τύχη στή Θ. ΕΝ. νά γνωρίσουμε από κοντά μιά διαλεχτή προσωπικότητα, έναν άνθρωπο βαθιά πνευματικό, ένα δανό πού μνήθηκε στήν έσωτερική σοφία τήν Ινδική. Τό αρχικό του τ'όνομα, τό δανικό, είναι Σόρενσεν, τό μνητικό του τ'όνομα είναι τό Ινδικό Σουνυάτα, πού θά πεϊ κενό και σιωπή και προσαρμοστικότητα. Είκοσι χρονώ έφυγε από τήν πατρίδα του σπρωγμένος από κάποια έσωτερη παρόρμηση κ' έζησε κάπου πενήντα χρόνια στήν 'Ινδία, σέ μιά περιοχή της πού βρίσκεται κοντά στό Θιβέτ. Έζησε μέσα σέ ατμόσφαιρα έντονης γαλήνης και περισυλλογής και πνευματικότητας. Ο γκουρού του στάθηκε ο μεγάλος Ινδός μύστης Ραμανά Μαχαρσί, πού έδω και λίγα χρόνια έφυγε από τό γήινο κόσμο.

Ο Σόρενσεν - Σουνυάτα θέλησε νά ξαναδεϊ τή Δανία κ' έπειτα νά ξαναγυρίσει στήν 'Ινδία και νά μείνει εκεί ως τό τέλος τής ζωής του. Και στό ταξίδι του γυρισμού νά κάνει ένα σταθμό στήν 'Ελλάδα, όπου είχε έρθει όταν ήτανε πολύ νέος. Και νά επισκεφθεϊ και τό 'Αγιον Όρος.

Πολλά μέλη τής Θ. ΕΝ. κι άλλοι φίλοι μας ήρθανε στά γραφεΐα μας νά τόν γνωρίσουνε. Δέν ακούσανε όμιλία του όπως ίσως μερικοί περιμένανε. Δέν είναι και τόσο στό είδος του οι δημόσιες όμιλίες. Δέν του άρέσουνε τά πολλά κ'έπίσημα λόγια. Προτιμάει τήν ανεπίσημη τή φιλική συνδιάλεξη, όπου μπορεί πιό άμεσα ή φυχή ν' ανταποκριθεϊ στήν φυχή. Μέ λόγια πού εκφράζανε σκέψη άδέσμευτη από τύπους μιλάει, καθαρή από αποθηκευμένες ιδέες. Μέ λόγια βγαλμένα άπ' τήν άστέρευτη πηγή τής σιγής. Τ'όνομά του τό μνητικό του ταιριάζει πέρα για πέρα. Πρόθυμα δέχτηκε ν' απαντήσε σέ έρωτήσεις. Κι άπάντησε μέ άπλότητα και γαλήνη άληθινοϋ σοφοϋ, άδέσμευτου από άφθεντίες. Δέν πιστεύει πώς ο άνθρωπος μπορεί νά "όδηγήσει" τόν άνθρωπο. Πιστεύει πώς μπορεί μονάχα νά τόν βοηθήσει νά ξυπνήσει. Πώς ο άληθινός ο γκουρού βρίσκεται μέσα μας. Μας έκανε νά θυμηθούμε τόν ταοϊσμό και τή διδασκαλία του Κρισναμούρτι.

Γιά τή μήση του μάς είπε πώς στάθηκε μύηση άνορθόδοξη, δηλαδή όχι τυποποιημένη, όχι σύμφωνη μέ καθιερωμένους κανόνες, μέ τίς αρχαϊες γραφτές παραδόσεις. Είναι γνωστό πώς ο Ινδουϊσμός, θρησκεία δίχως ίδρυτή και δίχως Γραφή υποχρεωτικά άθθεντική για όλους, είναι μακρόχρονη συνέχιση του βεδισμού και του βραχμανισμού θαυμαστά πλαστική και περιεχτική. Όπως γράφει ο Ινδός μελετητής των γραφτών και στοματικών παραδόσεων τής 'Ινδίας ο Κσίτι Μοχάν Σέν, ο Ινδουϊσμός απορρόφησε κι άφομοίωσε τά πολλά

καί διάφορα πνευματικά κινήματα πού διαμορφώθηκαν κ'έξει.ιχτή-
κανε στην 'Ινδία από αιώνα σε αιώνα.

Σ'αυτή μας τή συγκέντρωση είχαμε τή μεγάλη χαρά νάχουμε ά-
νάμεσά μας καί μιάν άλλη διαλεχτή προσωπικότητα, τήν Α.Β.Υ.τόν
πρίγκιπα Πέτρο τής 'Βλλάδας, στενό φίλο του Σόρενσεν - Σουνυά-
τα, πνευματικό άνθρωπο καί επιστήμονα μέ πολύ μεγάλη αξία καί
μέ παγκόσμια φήμη. Καί μᾶς δόθηκε ή ώραία ευκαιρία νά τόν ά-
κούσουμε νά παίρνει μέ απλότητα μέρος στή συζήτησή μας καί νά
παραλληλίζει τό Ινδικό πνεύμα μέ τό πνεύμα τό έλληνοχριστιανι-
κό.

Ο ΠΕΛΕΚΑΝ

Σ Τ Ο Χ Α Σ Μ Ο Ι

Α'ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

Ποιό είναι τό μήνυμα πού μᾶς φέρνει ό Ινδός στοχαστής Κρι-
σναμούρτι; Ποιά είναι ή διδασκαλία του; Ποιάν άπόκριση δίνει
στό πρόβλημα του καιρού μας;

Ό Κρισναμούρτι, ξεκινώντας άπ'τό κεντρικό ανθρώπινο πρό-
βλημα πιστεύει ότι μόνο μ'έναν τρόπο μπορεϊ νά λυθεϊ: Μέσα άπ'
τόν άνθρωπο. "Ίσως όσοι είναι συνηθισμένοι νά πιστεύουν σε σω-
τήρια συστήματα, σε έτοιμες αλήθειες, σε έτοιμες λύσεις καί
συνταγές, νά εμειναν απογοητευμένοι γιατί ό Κρισναμούρτι δέν
είχε νά μᾶς προσφέρει κάτι παρόμοιο. Όλη ή διδασκαλία του
—πρῶτα άπ'όλα τελείως απαλλαγμένη από τεχνικούς όρους τής φι-
λοσοφίας ώστε ν'άποτείνεται άπευθείας στον άνθρωπο— άποτελεϊ
μιά συνεχή παρότρυνση ν'απαλλαγούμε από κάθε τέτοιου είδους
προκατάληψη, ν'αποβάλλουμε κάθε ξένη άθθεντία καί νά μπορέσου-
με νά δοῦμε μέ τά δικά μας μάτια. Γιατί ή αλήθεια δέν μᾶς δί-
νεται από κανέναν, δέν μπορεϊ νά μᾶς χαριστεϊ. Είναι μιά κατά-
κτηση προσωπική, πού μπορούμε νά τήν επιτύχουμε άφού πρῶτα ά-
πελευθερωθοῦμε από τήν εξάρτησή μας σε άθθεντίες. Νά τήν άνα-
καλύψουμε διά του έαυτου μας, διά τής άμεσης έμπειρίας του έ-
αυτου μας καί τής ζωής. Δέν άπαιτεϊται προς τουτο μεγαλύτερη
καλλιέργεια, βαθμιαία συσσώρευση γνώσεων, αλλά μόνον ή διαύγεια
έκεϊνη του νοῦ πού είναι άποτέλεσμα τής έντατικῆς αυτοπαρατή-
ρησης καί πού οδηγεϊ στην αυτογνωσία.

Ή εποχή μας είναι μιά εποχή σύγχυσης καί άθλιότητας. Ποιά
είναι ή σημασία όλου αυτου του πόνου σ'όλόκληρο τόν κόσμο; Στο
πεδίο τής πολιτικῆς, στο κοινωνικό καί θρησκευτικό πεδίο, σ'ό-
λόκληρο τό ψυχολογικό είναι μας υπάρχει σύγχυση καί αγωνία.

Όλοι οι πολιτικοί καί θρησκευτικοί άρχηγοί έχουν αποτύχει ως
σήμερα. Όλα τά βιβλία έχουν χάσει τή σημασία τους. Κι όλη αυ-
τή ή σύγχυση καί τό χάος πού υπάρχουν στον κόσμο είναι ό καθρέ-
φτης, ή άντανάκλαση τής σύγχυσης καί του χάους παύ υπάρχουν μέ-

σα στον Ίδιο τόν άνθρωπο, μέσα στο χωριστό άτομο. Στά βάθη τῆς κοινωνικῆς σύνθεσης βρίσκεται τό άτομο καί μόνο μιά ριζική ἀλλαγῆ, μιά ριζική μεταμόρφωση τοῦ ἀτόμου μπορεῖ νά μεταμορφώσει καί τήν εἰκόνα τῆς κοινωνίας. Αυτό πού ἀποτελεῖ τήν οὐσιώδη λειτουργία τῆς κοινωνίας εἶναι ἡ σχέση τοῦ ἑνός πρὸς τόν ἄλλον κι ἐνόσω ἡ στάση τοῦ χωριστοῦ ἀτόμου στίς σχέσεις του μέ τούς ἄλλους εἶναι στάση χωριστική, ἀνταγωνιστική, θά ὑπάρχει πόνος καί σύγχυση στον κόσμο. Ἀπ' αὐτή τή σκοπιά μιά πολιτική ἐπανάσταση, μόνο μιάν ἐπιφανειακή ἀλλαγῆ μπορεῖ νά φέρει, γιατί τό σύστημα (πολιτικό ἢ θρησκευτικό) δέν μεταμορφώνει τόν ἄνθρωπο, ἀντίθετα μεταμορφώνεται ἀπ' αὐτόν. Ἔτσι οἱ ὀργανωμένες θρησκείες, τά δόγματα, οἱ ὀμαδικές λύσεις, ἀποτελοῦν ἕνα εἶδος φυγῆς ἀπ' τό κεντρικό πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου καί ἂν καί διδάσκουν τήν ἀδελφότητα, εἶναι βασισμένες στήν χωριστικότητα. Τό ζήτημα, λοιπόν, δέν εἶναι νά προσθέσει κανεῖς ἕνα νέο σύστημα μέσα στά τόσα, οὔτε νά δημιουργήσει ἕνα ἀκόμη ἀπό τά πνευματικά καταφύγια ἢ ἡσυχαστήρια ποῦ δημιουργήσε ὁ φόβος μας κι ἡ ἀνάγκη ἀσφαλείας κι ἀπ' τά ὁποῖα ὁ κόσμος εἶναι κιόλας γεμάτος, δηλαδή ἰδανικά, πίστεις, καί πού ἐξασφαλίζουν στό ἐγώ μας τή γαλήνη μέσα σ' ἕναν κόσμο ταραγμένο. Τό ζήτημα εἶναι νά μπορέσουμε ἀκριβῶς ν' ἀπαλλαγοῦμε ἀπ' τό φόβο κι ἀπ' ὅλα αὐτά πού ἀποτελοῦν ἐμπόδιο στό ἀντίκρουσμα τῆς πραγματικότητας. Γιατί τό σταμάτημα σέ μιά πίστη (ὁποιαδήποτε βεβαιότητα) μᾶς ἐμποδίζει ν' ἀκολουθοῦμε στήν ἀένανη κίνησή του, στήν ἀένανη μεταμόρφωσή του, αὐτό πού ὑπάρχει. Τό σταμάτημα στό χτές μᾶς ἐμποδίζει νά κατανοήσουμε καί νά ζήσουμε τό παρόν.

Ἀλλά γιατί ἐμμένουμε στή μνήμη τοῦ χτές; (Ὁ Κρισναμουῦρι κάνει ἕνα διαχωρισμό ἐνάμεσα στήν τεχνική μνήμη, πού τήν θεωρεῖ χρήσιμη κι ἀναγκαία στή ζωῆ, καί στήν ψυχολογική μνήμη τοῦ χτές, πού συντηρεῖ τόν ἑαυτό της κι ἀποτελεῖ ἐμπόδιο στή ζωῆ). Γιατί λοιπόν, ἡ μνήμη ἀποκτᾶ τόση σημασία, ὥστε ὅλη ἡ παιδεία μας νά συνίσταται στήν καλλιέργειά της καί τήν ἐνίσχυσή της; Ἐπειδή μᾶς δίνει τό αἶσθημα τῆς συνέχισης τοῦ ἑαυτοῦ μας μέσα στό χρόνο. Ἐπειδή μᾶς κάνει νά πιστεύουμε ὅτι μέσα ἀπ' τό χρόνο θά φτάσουμε στήν πραγματικότητα, θά προσεγγίσουμε τήν ἀλήθεια ἢ τό Θεό. Ἀλλά εἶναι δυνατό νά συλλάβουμε τό "αἰώνιο" μέσα στό δίχτυ τοῦ χρόνου; Καί ἡ ἴδια ἡ μνήμη τί ἄλλο εἶναι παρά χρόνος; Δημιουργεῖ τό χτές, τό σήμερα, τό αὔριο, τήν κίνηση τοῦ παρελθόντος μέσα ἀπ' τό παρόν, χωρίς νά βλέπει τό παρόν. Τό παρόν τῆς χρησιμεύει μόνο σάν ἕνα πέρασμα γιά τό μέλλον. Ἄν δοκιμάσουμε νά σταματήσουμε αὐτήν τήν κίνηση τοῦ νοῦ καί νά σταθοῦμε στό σημεῖο πού ἀναβρῦζει τό αἰώνιο παρόν, ἡ "δημιουργική πραγματικότητα", τότε θά κατανοήσουμε αὐτό πού ὑπάρχει. Κι αὐτό πού θά δοκιμάσουμε θά εἶναι μιά ἐλευθερία, μιά παράδοση εὐζαιμονία, μιά μεταμόρφωση ὅλου τοῦ εἶναι μας. Τότε μόνο στό αἰ-

ώνια αὐθόρμητο κάλεσμα τῆς ζωῆς μπορούμε νά δώσουμε μιάν αὐθόρμητη ἀπόκριση, Γιατί, τί εἶναι ἡ ζωή; Ἐἶναι τό διαρκῶς καινούργιο, κάτι πού διαρκῶς ὑφίσταται ἀλλαγῆ, πού διαρκῶς δημιουργεῖ μιὰ νέα αἴσθησι. Τό σήμερα ποτέ δέν εἶναι τό ἴδιο. Κι αὐτή ἡ διαρκῆς ἀνανέωσι, αὐτή ἡ διαρκῆς μεταμόρφωσι, ἀποτελεῖ τήν ἀ - λ ῆ θ ε ι α τῆς ζωῆς.

Γιά νά ζοῦμε, λοιπόν, σύμφωνα μέ τήν ἀλήθεια τῆς ζωῆς, γιά νά βρισκόμαστε μέσα στή "δημιουργική πραγματικότητα", πρέπει νά εἴμαστε διαρκῶς καινούργιοι. Νᾶχουμε ἕνα νοῦ σέ διαρκῆ ἐγρήγορσι, ἐλεύθερο ἀπό τά νεκρά ὑπολείμματα τοῦ χτές. Ἄλλά ἐμεῖς πῶς ἀνταποκρινόμαστε σ' αὐτό τό διαρκῶς νέο κάλεσμα τῆς ζωῆς; Πῶς προσεγγίζουμε τό διαρκῶς νέο; Πάντα μέ τούς περιορισμούς τοῦ παλθοῦ. Μέ τίς ἐθνικές, τοπικές, οἰκογενειακές, θρησκευτικές προκαταλήψεις μας, ἄλλά καί μέ τίς ψυχολογικές: φόβους, ἐπιθυμίες κ.τ.λ. Ἐτσι ὄχι μόνο σέ κάθε στιγμῆ χάνουμε τήν εὐκαιρία νά κατανοήσουμε μέ πληρότητα ἕνα γεγονός, νά τό ἀφομοιώσουμε, ν' ἀποκομίσουμε τήν πεῖρα του, ἀλλά καί δημιουργοῦμε ἐμπόδια στό ἐλεύθερο κύλισμα τῆς ζωῆς.

Ἡ κατάστασι τοῦ κόσμου στήν παροῦσα στιγμῆ ἀπαιτεῖ μιὰ νέα προσέγγισι, ἕνα νέο τρόπο ἀδράγματος τοῦ προβλήματος τοῦ κόσμου, πού εἶναι πάντοτε νέο. Ἄλλά οἱ προηγούμενες ἐμπειρίες μας γί - νονται φραγμός πού ἐμποδίζει τήν ὀλοκληρωτική συνάντησή μας μέ τό νέο. Ἡ ἀδυναμία μας νά βρισκόμαστε σέ διαρκῆ ἐγρήγορσι μας κρατᾶ δέσμιοις μέσα στά καλούπια τοῦ χτές, προσκολλημένους σέ σύμβολα πού ἀντικαθιστοῦν τήν πραγματικότητα, ἀντί νά τήν ἐρημεύουν. Γιατί ὁ ἄνθρωπος ἔχει τήν τάση νά δίνει περισσότερη προσοχή σέ λέξεις παρά σέ πραγματικότητες. Νά ταυτίζει τήν ἀλήθεια τῶν γεγονότων, τήν πραγματικότητα, τήν ἴδια τή ζωή, μέ τά λεκτικά, πολιτικά, ἢ θρησκευτικά σύμβολά της, ὡς τό σημεῖο πού νά τά πιστεῦει πραγματικότερα ἀπ' τήν πραγματικότητα. Ἐτσι, τά σύμβολα αὐτά ἀντί νά ἀναπλάθονται διαρκῶς καί νά βρίσκονται σέ ἀρμονία κι ἀνταπόκρισι μέ τό διαρκῶς νέο κύμα τῆς ζωῆς, γίνονται ἀντικείμενα εἰδωλολατρικῆς προσήλωσις τοῦ ἀνθρώπου σ' αὐτά. Ἐν δυνάμει της, ὁ ἄνθρωπος κάνει τά χειρότερα ἐγκλήματα. Ἡ ἱστορία ὄλων τῶν ἐποχῶν καί ἡ πρόσφατη πεῖρα τῶν χρόνων μας μᾶς δίνουν τήν μαρτυρία τῆς παραπάνω ἀλήθειαι. Τό συμπέρασμα ὄλων αὐτῶν εἶναι ὅτι ἡ ἐλπίδα γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου βρίσκεται μέσα στόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο, ὄχι στά συστήματα καί τίς ὀργανωμένες θρησκείες, στή δυνατότητα τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς ἐπανάστασις, πού μεταμορφώνοντας ριζικά τό ἄτομο θά μεταμορφώσει καί τόν κόσμο.

Αὐτή τῆ ριζική μεταμόρφωσι, αὐτή τῆ βαθειά ἐπανάστασι τοῦ ἀτόμου, μᾶς καλεῖ ἡ φωνή τοῦ Κρισναμούρτι νά πραγματοποιήσουμε. Ὅχι βαθμιαῖα καί σιγά - σιγά, γιατί τότε ἐξακολουθοῦμε νά μέ - νοιμε δέσμιοι μέσα στήν κίνησι τοῦ χρόνου, ἀλλά μέ μιᾶς, ἀμέσως τώρα.

Β' ΤΟ ΙΔΑΝΙΚΟ ΜΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

συνέχεια από τό προηγούμενο Δελτίο

Τί λοιπόν έννοῶ μέ τό ἰδανικό μιᾶς παγκόσμιας θρησκείας; Δέν έννοῶ μιάν παγκόσμια φιλοσοφία ἢ μιάν παγκόσμια μυθολογία ἢ ἓνα παγκόσμιο τυπικό πού νά τά παραδέχονται ὅλοι. Γιατί ξέρω πῶς πρέπει νά ἐξακολουθεῖ νά ἐργάζεται ρόδα μέ ρόδα αὐτός ὁ μερδεμένος πολυπλοκότετος, θαυμαστότετος μηχανισμός. Τί μπορούμε νά κάνομε λοιπόν; Μποροῦμε νά τόν κάνομε νά κινεῖται μαλακά, νά γλυκάνομε τήν τριβή, νά λαδώσομε, ἄς ποῦμε, τούς τροχούς. Πῶς; Ἀναγνωρίζοντας τή φυσική ἀνάγκη τῆς ποιικιλίας.

Ἀκριβῶς ὅπως ἀπό τή φύση μας ἀναγνωρίσαμε τήν ἐνότητα, ὁμοια πρέπει ν' ἀναγνωρίσομε καί τήν ποικιλία. Πρέπει νά μάθομε πῶς ἡ ἀλήθεια μπορεῖ νά εἰπωθεῖ μέ χίλιους δυό τρόπους καί πῶς ὁ καθένας ἀπ' αὐτούς τούς τρόπους εἶναι ἀληθινός στό εἶδος του. Πρέπει νά μάθομε πῶς ἓνα πράμα μπορεῖ νά τό δεῖ κανεῖς ἀπό ἑκατό διαφορετικά σημεῖα κι ὅμως θά εἶναι τό ἴδιο πράμα. Ἄς πάρομε γιά παράδειγμα τόν ἥλιο. Ἄς ὑποθέσομε πῶς ἓνας ἄνθρωπος στέκεται στή γῆ καί κοιτάζει τόν ἥλιο ὅταν ἀνατέλνει τό πρωί. Βλέπει μιά μεγάλη σφαίρα. Ἄν ἀρχίσει τότε νά ταξιδεύει πρὸς τή διεύθυνση τοῦ ἥλιου καί σέ κάθε σταθμό φωτογραφίζει τόν ἥλιο, κάθε φωτογραφία θά εἶναι διαφορετική ἀπό τίς ἄλλες. Ἔτσι ὁ ταξιδιώτης μας θά φέρει στήν ἐπιστροφή του ἔτσι θά φαίνεται ἓνα σωρό φωτογραφίες ἀπό διαφορετικούς ἡλιους. Κι ὅμως ξέρομε πῶς φωτογράφησε τόν ἴδιον ἥλιο στά διάφορα στάδια τῆς διαδρομῆς του.

Ἀκριβῶς τό ἴδιο γίνεται καί μέ τόν Κύριο. Μέ ὑψηλή ἢ ἀπλοϊκή φιλοσοφία ἢ μέ τήν πιό αἰθέρια μυθολογία ἢ τήν πιό χοντροειδῆ, μέ τό πιό λεπτό τυπικό ἢ μέ τόν πιό ὑποτυπώδη φετιχισμό, κάθε ἀΐρεση, κάθε φυχή, κάθε θρησκεία συνειδητά ἢ ἀσύνειδα, προσπαθεῖ ν' ἀνεβεῖ, νά πλησιάσει τόν Θεό.

Κάθε ὄραμα τῆς ἀλήθειας πού ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἓνα ὄραμα Ἐκείνου καί κανενός ἄλλου. Ἄς ὑποθέσομε ὅτι ὅλοι πηγαίνομε νά πάρομε νερό, μέ διαφορετικά δοχεῖα, ἀπό μιά λίμνη. Ἐνας ἔχει ἓνα κουπάκι, ἄλλος μιά στάμνα, ἓναν κουβᾶ κι ὅλοι γεμίζομε τά δοχεῖα μας. Τό νερό στήν κάθε περίπτωση παίρνει φυσικά τό σχῆμα τοῦ δοχείου πού κουβάλησε ὁ καθένας μας. Αὐτός πού ἔφερε τό κουπάκι ἔχει τό νερό σέ σχῆμα κουπακιοῦ. Ἐκεῖνος πού ἔφερε τή στάμνα τό νερό του ἔχει σχῆμα στάμνας κι οὕτω καθεξῆς. Μά σέ κάθε περίπτωση νερό καί μόνο νερό ὑπάρχει στά δοχεῖα. Τό ἴδιο καί μέ τή θρησκεία. Τό μυαλό μας εἶ-

ναι σάν τά δοχεῖα καί καθένas μας προσπαθεῖ νά πραγματοποιή -
σει τόν Θεό. Ὁ Θεός εἶναι σάν αὐτό τό νερό, πού γεμίζει διά-
φορα δοχεῖα καί σέ κάθε δοχεῖο τό ὄραμα τοῦ Θεοῦ παίρνει τό
σχῆμα τοῦ δοχείου¹. Κι ὅμως Αὐτός εἶναι Ἕνας. Εἶναι Θεός σέ
κάθε περίπτωση. Αὕτη εἶναι ἡ μόνη ἀναγνώριση παγκοσμιοῦτητας
πού μποροῦμε νά ἔχομε.

Ὡς ἐδῶ ὅλα πᾶν καλά θεωρητικά, μὰ ὑπάρχει ἄραγε τρόπος νά
πραγματοποιήσει κανεῖς καί πρακτικά τήν ἁρμονία τῶν θρησκευτῶν;

Ξέρομε πώς ἡ διαπίστωση τούτη, ὅτι δηλαδή ὅλες οἱ διάφο-
ρες ἀπόψεις τῆς θρησκείας εἶναι ἀληθινές, εἶναι πολύ πολύ πα-
λιά. Ἐκατοντάδες προσπάθειες ἔγιναν στίς Ἰνδίες, στήν Ἀλε-
ξάνδρεια, στήν Εὐρώπη, στήν Κίνα, στήν Ἰαπωνία, στό Θιβέτ καί
τελευταία στήν Ἀμερική, γιά νά διατυπώσουν ἕνα ἁρμονικό θρη-
σκευτικό "Πιστεύω", γιά νά ἐνώσουν ὅλες τίς θρησκείες μέ τήν
ἀγάπη. Ὅλες ἀπέτυχαν γιατί δέ δούλεψαν ἐπάνω σ' ἕνα πρακτικό
σχέδιο.

Πολλοί παραδέχτηκαν πώς ὅλες οἱ θρησκείες τοῦ κόσμου εἶ-
ναι σωστές μὰ δέν ὑπέδειξαν πρακτικό τρόπο νά τίς ἐνώσουν, ἐ-
πιτρέποντας στήν καθεμιά νά διατηρήσει τήν ἀτομικότητά της.

Ὁ μόνος πρακτικός τρόπος εἶναι αὐτός πού δέν καταστρέφει τήν
ἀτομικότητα κανενός ἀνθρώπου στό ζήτημα τῆς θρησκείας καί συ-
νάμα τοῦ δείχνει ἕνα κοινό σημεῖο ἐνότητας μέ τούς ἄλλους. Μά
ὡς σήμερα ὅλα τά σχέδια πού δοκίμασαν νά πετύχουν μιά θρησκευ-
τική ἁρμονία, ἐνῶ σκοπό τους εἶχαν νά συμπεριλάβουν ὅλες τίς
διάφορες θρησκευτικές ἀπόψεις, προσπάθησαν στήν πραγματικότη-
τα νά τίς στριμώξουν σέ μερικές θεωρίες, κ' ἔτσι δημιούργησαν
ἄλλες πάλι καινούργιες αἰρέσεις, πού πολεμοῦνται καί διαγκω-
νίζονται μεταξύ τους.

"Ἐγω κ' ἐγώ τό σχεδιάκι μου. Δέν ξέρω ἂν θά φέρεῖ ἡ ὄχι ἂ-
ποτελέσματα μὰ θέλω νά σᾶς τό ὑποβάλω γιά νά τό συζητήσομε.
Ποιό εἶναι τό σχέδιό μου; Πρῶτα πρῶτα θά ἤθελα νά ζητήσω ἀπό
τήν ἀνθρωπότητα ν' ἀναγνωρίσει τοῦτο τό ἀξίωμα: Μ ἢ ν κ α -
τ α σ τ ρ έ φ ε ι ς. Οἱ εἰκονοκλάστες ἀναρροθμιστές δέν κάνουν
καλό στόν κόσμο. Μή σπάξεις, μή γκρεμίζεις τίποτα, χτίζει. Βό-
ηθα ἂν μπορεῖς. Ἐν δέν μπορεῖς σταύρωσε τά χέρια σου, στάσου
παρέκει καί κοίτα. Μήν καταστρέφεις ἂν δέν μπορεῖς νά βοηθή-
σεις: Μήτε μιά λέξη νά μήν πεῖς πού νά προσβάλλει τίς πεποιεθῆ-
σεις τοῦ ἄλλου, φτάνει νά εἶναι εἰλικρινεῖς. "Ἐπειτα παίρνε
τόν κάθε ἀνθρώπο ἀπό κεῖ πού βρίσκεται κι ἀπό κεῖ βοήθησέ τον
νά προχωρήσει. "Ἄν εἶναι ἀλήθεια πώς ὁ Θεός εἶναι τό κέντρο ὅ-
λων τῶν θρησκευτῶν καί πώς καθένas ἀπό μᾶς τόν πλησιάζει ἀκο-
λουθώντας μιάν ἀχτίνα, τότε εἶναι βέβαιο πώς ὅλοι μας π ρ έ -
π ε ι νά φτάσομε σ' αὐτό τό κέντρο. Καί στό κέντρο, ὅπου ὅλες

1. Σημ. συντ. Τήν ἴδια εἰκόνα μεταχειρίζεται καί ἡ Μπέζαντ
στους "Βασικούς νόμους τῆς θεοσοφίας" (βλ. μετάφρ. Τιμ. Τῆ
Βρατσάνου σελ. 14, ἐκδ. "Θύρσος", Ἀθήναι 1959. βλ. καί ἡ
Δελτίο - Καλοκαίρι 1961, σελ. 18).

οί αχτίνες συναντιοῦνται, ὅλες οἱ διαφορές μας θά πάφουν. Μά ὡσπού νά φτάσομε ἐκεῖ πρέπει νά ὑπάρχουν διαφορές. "Ὅλες αὐτές οἱ αχτίνες συμπίπτουν στό ἴδιο κέντρο. Ὁ ἕνας σύμφωνα μέ τή φύση του ταξιθεύει πάνω στή μιὰ ἀπό αὐτές τίς γραμμές κι ὁ ἄλλος σέ μιάν ἄλλη. Κι ἂν ὅλοι προχωροῦμε πάνω στίς γραμμές μας θά φτάσομε σίγουρα στό κέντρο γιατί "ὅλοι οἱ δρόμοι ὁδηγοῦν στή Ρώμη". Ὁ καθένας μας φυσικά μεγαλώνει καί διαπλάσσεται σύμφωνα μέ τή φύση του. Μέ τόν καιρό ὁ καθένας μας θά φτάσει στήν πιό ὑψηλή ἀλήθεια, γιατί τό κάτω κάτω οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά διδαστοῦν μόνοι τους. Τί μποροῦμε νά κάνομε σεῖς κ' ἐγώ; Μήπως νομίζετε πώς μπορεῖτε νά διδάξετε ἔστω κ' ἕνα παιδί;

Δέν μπορεῖτε. Τό παιδί διδάσκεται μοναχό του. Τό καθῆκον σας εἶναι νά προσφέρετε εὐκαιρίες καί ν' ἀναμερίζετε ἐμπόδια.

"Ἐνα φυτό μεγαλώνει. Κάνετε μήπως τό φυτό νά μεγαλώνει; Τό καθῆκον σας εἶναι νά βάλετε ἕνα φράχτη τριγύρω του καί νά προσέχετε νά μήν τό φάει κανένα ζῷο· ἐκεῖ τελειώνει τό καθῆκον σας. Τό φυτό μεγαλώνει μοναχό του. Τό ἴδιο γίνεται καί μέ τήν πνευματική ἀνάπτυξη κάθε ἀνθρώπου.

Κανένας δέν μπορεῖ νά σῶς διδάξει. Κανένας δέν μπορεῖ νά σῶς κάνει πνευματικόν ἄνθρωπο. Πρέπει ἄνθρωπος νά διδάχτεῖτε. Ἡ ἀνάπτυξή σας πρέπει ναρθεῖ ἀπό τά μέσα.

Τί μπορεῖ νά κάνει ἕνας ἐξωτερικός δάσκαλος; Μπορεῖ νά παραμερίσει λίγο τά ἐμπόδια κ' ἐκεῖ τελειώνει τό χρέος του. Γι' αὐτό βοηθάτε, ἂν μπορεῖτε. Ἡά μήν καταστρέφετε. Ἐγκαταλείψετε ὅλες τίς ἐλπίδες πώς μπορεῖτε νά δημιουργήσετε πνευματικούς ἀνθρώπους. Ἀδύνατον. Δέν ὑπάρχει ἄλλος δάσκαλος ἀπό τήν ἴδια τήν ψυχή μας. Ἀναγνωρίστετέ το.

Καί τί βγαίνει μ' αὐτό; Στήν κοινωνία βλέπομε τόσο πολλές διαφορετικές φύσεις. Ὑπάρχουν χιλιοῦν λογιῶν μυαλά καί νά γενικέ-φομε εἶναι ἀδύνατον. Μά γιά τόν πρακτικό σκοπό μας ἀρκεῖ νά τίς ξεχωρίσομε σέ τέσσερις τάξεις:

Πρῶτα πρῶτα ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐνέργειας, ὁ ἐργάτης. Θέλει νά ἐργαστεῖ καί ὑπάρχει τρομερή ἐνέργεια στούς μυῶνες του καί στά νεῦρα του. Σκοπός του εἶναι ἡ πράξη. Νά χτίσει νοσοκομεῖα, νά κάνει φιλανθρωπίες, νά κάνει δρόμους, νά διευθύνει, νά ὀργανώνει.

"Ἐπειτα ἔρχεται ὁ συναισθηματικός ἄνθρωπος, πού ἀγαπάει παράφορα τό ὑψηλό καί τό ὠραῖο. Τοῦ ἀρέσει νά σκέπτεται τό ὠραῖο, νά χαίρεται τό αἰσθητικό μέρος τῆς φύσης καί λατρεύει τήν Ἀγάπη καί τόν Θεό τῆς Ἀγάπης.

Ἀγαπάει μέ ὅλη του τήν καρδιά τίς μεγάλες ψυχές ὄλων τῶν ἐποχῶν, τούς θεησκευτικούς προφήτες καί τίς Ἐνσαρκώσεις τοῦ Θεοῦ ἐπί τῆς γῆς. Δέ σκοτίζεται ἂν ἡ λογική μπορεῖ ἢ δέν μπορεῖ ν' ἀποδείξει πώς ὁ Χριστός ἢ ὁ Βούδδας ὑπῆρξαν. Δέ σκοτίζεται ποιά ἀκριβῶς ἡμερομηνία γίνηκε ἢ ἐπί τοῦ "Ὁρους Ὀμιλία ἢ πότε

ἀκριβῶς γεννήθηκε ὁ Κρίσνα. Ὅ,τι τόν ἐνδιαφέρει εἶναι οἱ προ-
σωπικότητές τους, οἱ ἀξιαγάπητές τους μορφές. Τέτοιο εἶναι τό
ιδεῶδες του. Αὐτή εἶναι ἡ φύση τοῦ ἀνθρώπου πού ἀγαπάει, τοῦ
συναισθηματικοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπειτα ἔρχεται ὁ μυστικόπαθος. Τό μυαλό του θέλει ν' ἀναλύ-
ει τόν ἑαυτό του γιά νά καταλάβει τό μηχανισμό τοῦ ἀνθρώπινου
νοῦ νά δεῖ ποιές δυνάμεις ἐργάζονται μέσα του καί πῶς νά μάθει
νά τίς μεταχειρίζεται καί νά τίς πειθαρχεῖ. Αὐτό εἶναι τό μυ-
στικόπαθο μυαλό.

Ἐπειτα ἔρχεται ὁ φιλόσοφος, πού θέλει νά ζυγιάσει τά πάντα
πού θέλει νά μεταχειρίζεται τή διάνοιά του πέρα κι ἀπό τά σύνο-
ρα ἀκόμα τῆς ἀνθρώπινης φιλοσοφίας.

Μιά θρησκεία λοιπόν γιά νά εὐχαριστήσῃ τό μεγαλύτερο μέ-
ρος τῆς ἀνθρωπότητας πρέπει νά μπορεῖ νά τροφοδοτήσῃ ὄλους αὐ-
τούς τούς διαφοροητικούς τύπους. Κι ὅπου δέν τό κατορθώνει, οἱ
ὑπάρχουσες αἰρέσεις γίνονται ἀμέσως μονόπλευρες.

(Συνεχίζεται)

Σβάμι Βιβεκανάντα
Μετάφρ. Ἑλ. Σαμίον

Γ' ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΟΥΔΔΙΚΕΣ

Οἱ καμπάνες οἱ χριστιανικές μέ τόν ἀχό τους τραβᾶνε τόν
ἀνθρώπο πρὸς τ' ἄπάνω, τόν βγάνουν ἀπ' τόν κόσμο. Μά τῆς βουδ-
δικῆς καμπάνας ὁ ἀχός, ὁ βαρῦς καί βαθύς, μᾶς ἀφήνει ἀκούνη -
τους, μᾶς κάνει νά κατεβῶμε μέσα μας, στό ὑπερπροσωπικό μας
Κέντρο. Σέ τούτη τήν παραλληλότητα ἀνάμεσα σέ δύο πνευματικούς
ρυθμούς, πού δέν ἔχει ὡστόσο τίποτα τό ἀμετάκλητο, ἔχουμε ἀπό
τή μιά μεριά δυναμική ἔξαρση, τήν ἐξύψωση τοῦ "γίγνεσθαι", κι
ἀπό τήν ἄλλη τή μεριά ἔχουμε τό στατικό βάθος, τήν οὐσία τοῦ
"εἶναι".

(λόγια γιαπωνέζου βουδδιστῆ)

Φρίτριχοφ Συάν (Frithjof Schmon)
'Από τίς "εἰκόνες τοῦ πνεύματος" (Σίντο, βουδδισμός, γιόγκα)
Μετάφρ. Μαργ. Οἰνόμεου

ΩΣ ΣΕΑΥΤΟΝ

"Ἀγαπήσεις τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν". Γιατί; Ἐπειδή ὁ
καθένας εἶναι ρίζα μικρή μέσα στήν Ἐνότητα καί σάν πετᾶς ἄς
εἶναι καί τό πιό μικρό κομμάτι τῆς ἐνότητας εἶναι σά νά τήν πε-
τᾶς. ὀλόκληρη.

'Ισραήλ μπέν Ἐλιέζερ Μπαάλ Σέμ Τόβ (Israel ben Eliezer Baal
Sem Tov. 1700-1760), ἑβραῖος ραββίνος, ἀρχηγός τοῦ χασιδισμού,
ἑβραϊκῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας. Θεωρεῖται μεγαλοφυΐα σέ ζητή -
ματα θρησκευτικά.

Μετάφρ. Δημήτρη Θεοδωρίδη

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

α) Ἡ παραβολή τοῦ ἄρματος στό Φαίδρο τοῦ Πλάτωνα καί στήν Κάθα Οὐπανισάντ.

β) Τό στενό μονοπάτι τῆς Κάθα Οὐπανισάντ καί στήν στενή πύλη τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου.

Α΄ΤΟ ΑΡΜΑ

πλατωνική παραβολή

Μοιάζει νάν' ἡ φυγή σά μιá δύναμη πού δυό φτερωτά ἄλογα ἐνώνει μ' ἄρματολάτη φτερωτό. Καλά εἶναι τ' ἄλογα τῶν θεῶν κι ὁ ἄρματολάτης τους καλός. Στίς ἄλλες ὅμως τίς ψυχές εἶν' ἀνακατωμένο τό καλό μέ τό κακό. Ἕνα ζευγάρι ἄλόγατα ἔχει κι ὁ δικός μας ὁ ἄρματολάτης νά ὀδηγήσει. Ὅμορφο καί καλό εἶναι τό 'νά τ' ἀντίθετο εἶναι τ' ἄλλο, ἀπ' ἀντίθετα στοιχεῖα πλασμένο. Κ' ἔτσι τοῦ ὀδηγοῦ τους ἡ δουλειά εἶναι δύσκολη κι ἀχάριστη...

Πλάτ. Φαῖδρ. 246 Β

Ἔβγαμε πώς σέ τρεῖς μέση εἶν' ἡ κάθε φυγή χωρισμένη. Πώς ἔχουν ἄλογου μορφή τά δυό κ' εἶναι τό τρίτο ἄρματολάτης. Ἦως εἶναι τό 'νά τ' ἄλογο καλό καί τ' ἄλλο πώς δέ εἶναι. Ὅμως ἡ καλοσύνη ποιά εἶναι τοῦ καλοῦ καί ποιά ἡ κακία τοῦ κακοῦ δέν τόπαμε καί πρέπει νά τό ποῦμε τώρα. Ὁρθόκορμο καί καλοκαμωμένο εἶναι τό πρῶτο, τ' ὄμορφο φαρί. Καμαρωτό, γερακομύτικο λιγάκι. Ἀσπρο καί μαυρομάτικο. Φρόνιμα καί σεμνά ἀγαπάει τή δόξα. Κ' ἔχει γιά σύντροφο τή γνώμη τή σωστή. Δέν ἔχει ἀνάγκη ὁ ἄρματολάτης μέ τό καμτσίκι του νά τό βαρέσει. Μιά παρακίνηση, ἕνας λόγος, φτάνει. Ζαβόκορμο εἶναι τ' ἄλλο τό φαρί, μπατάλιζο, ἀσουλούπτο. Μέ σβέροχο χοντρό καί λαιμό κοντό καί μούρη πλακουτσή. Μαῦρο μέ μάτια γκριζογάλανα αἱματώδικα. Ἔγει γιά σύντροφο τήν ξιπασιά καί τήν ξετσιπωσιά. Ἔναι κουφά τ' ἀφτιά του τά πυκνότριχα. Μ' ἀγκάθωτό καμπτσίκι μόλις καί τά καταφέρει ὁ ἄρματολάτης νά τόν ὑπακούσει¹.

Τ' ἀγαπημένο πρόσωπο σάν ἀντικρύσει ὁ ἄρματολάτης κι ὅλη τήν φυγή ζεστάνει μέ τήν αἰσθησιή καί νιώσει νά τόνε ζώνουνε τά γαργαλίσματα τοῦ πόθου κ' οἱ κεντιές του, τό κρατάει ἡ σεμνότητά, ὅπως πάντα, τ' ἄλογο τό ὑπάκουο. Τ' ἄλλο μήτε τό καμτσίκι λογαριάζει μήτε καί τ' ἀγκάθια του. Μέ φούρια δίνει σάλτους καί

1. Σημ. μεταφρ. Ὁ ἄρματολάτης συμβολίζει τό νοῦ(τό "λογιστικόν") Τό καλό τ' ἄλογο τά αἰσθήματα τά εὐγενικά (τό "θυμοειδές"). Καί τό κακό τίς κατώτερες ὀρμές (τό "ἐπιθυμητικόν").

φέρνει τ' όμόζυγο τ' άλογο και τον άρματολάτη του σε δύσκολη θέση. Τους αναγκάζει να σιμώσουνε τό πρόσωπο τ' άγαπημένο και να παινέφουνε τής έρωτιās τής γλύκεις. Στην άρχή τού άντιστέκονται αυτοί με άγανάχτηση για τούτη τήν πίεση πού πάει να τους σπρώξει στ' άνόσιο και στ' άνομο. Μά στό τέλος τό κακό κάθε όριο ξεπερνώντας τήν αντίστασή τους σταματάει. Παρασέρονται κι όπου προστάζονται πάνε.

Μά να πού βλέπουνε μπροστά τους τήν άγαπημένη τή θωριά ν' αστραφτει.

Σάν τήνε βλέπει ό άρματολάτης, έρχεται ξανά στη θύμησή του ή φύση ή άληθινή τής Όμορφιάς. Στο βάθος της τό άγνό στημένη τή θωρεϊ ξανά τήν Όμορφιά, συντροφεμένη από τή Σωφοσύνη! Και θωρώντας τη νιώθει σεβασμό κ' εύλάβεια και καταπίσω πέφτοντας άναγκασμένος βρίσκεται τά γκέμια να τραβήξει άπάνου του με δύναμη πού κάνει τ' άτια στά ποδάρια τους τά πίσω να καθίσουν, τό να θεληματικά και τ' άλλο με τό ζόρι. Αναμερίζουν τ' άλογα. Και τό να από ντροπή και θάμπωμα στον έδρωτα μουσκεύει άτόφια τήν φυχή. Μά τ' άλλο σάν περάσει ό πόνος άπ' τό καμτσίκι κι άπ' τό πέσιμο, σάν πάει λίγη ανάσα, σε θυμό ξεσπάει και σε βρισιές. Και τους κατηγοράει πώς άναντρα λιγοφυχήσανε και παρατήσανε τή θέση τους, πώς δε σταθήκανε στη συμφωνία πιστοί, Τους πιέζει να κάνουνε κι άλλο γιουρούσι. Τρομάζουν να τό καταφέρουνε να δώσει αναβολή. Σάν έρχεται ό καιρός και πώς ξεχάσανε καμώνονται, τους τό θυμίζει χλιμιντρίζοντας και προς τό πρόσωπο τραβώντας τους τό ποθητό για να τού ποῦνε τά ίδια λόγια. Κι άμα ζυγώσουνε, σκυφτό τεντώνει τήν ούρά του, και τό καπίστρι του δαγκώνει, τό τραβάει χωρίς ντροπή. Και στον άρματολάτη τά ίδια αισθήματα ξανάρχονται, πιο δυνατά από πρῶτα. Λές και στό στάδιο βρισκεται και μπροστά στό τεντωμένο τό σκoinί² τής άφετηρίας κ' εῖν'

1. Σημ. μεταφρ. Ξυπνάει ή θύμηση τού νοητού κόσμου, τού κόσμου τής πραγματικότητας, όπου υπάρχουν οι Ίδέες (τά "είδη"), τά αρχέτυπα τῶν όντων, οι αναλλοίωτες όντότητες πού τις βλέπει ή φυχή πριν νάρθει στον κόσμο τον αισθητό, στον κόσμο τής φαινομενικότητας. Για τούτη τή θύμηση πρόκειται όταν λέγεται από τον Πλάτωνα πώς ή μάθηση είναι θύμηση. Αυτό πάει να πει πώς ή φυχή μαθαίνει άς πούμε να ξεχωρίζει ποιό είναι δίκαιο ή ποιό είναι άπό τά πράματα τού αισθητού κόσμου έμωρο, επειδή έχει δεϊ στον υπεραισθητό τον κόσμο τήν ιδέα τής Δικαιοσύνης και τής Όμορφιάς.

Για τήν πλατωνική θεωρία τῶν ιδεῶν βλ. τό άρθρο "Η πλατωνική παραβολή τής σπηλιάς" στό 9^ο Δελτίο (Χειμῶνας 1960 - 1961 σελ. 9) και τό άρθρο "Η πλατωνική θεωρία τῶν ιδεῶν" στό 12^ο Δελτίο (Φθινόνπωρο 1961 σελ. 32).

2. Σημ. μεταφρ. Τό σκoinί πού έμποδίζει τ' άλογα να ξεκινήσουν άσπου νάρθει ή ώρα.

έτοιμος νά ξεκινήσει. Κι ακόμα πιά μεγάλη φόρα παίρνοντας τρα-
βάει τό χαλινάρι και τό ξεκολλάει από τά δόντια τ' άλλου ματώ-
νοντας τή γλώσσα τήν κακόλογη και τά σαγόνια. Τά πίσω τά ποδά-
ρια του και τά καπούλια του στό χῶμα τ' αναγκάζει ν' ακουμπήσου-
νε. "Στούς πόνους τό παράδωσε"

Πολλές φορές έτούτα τά παθαίνει τό ότι τό τσινιάρικο, ώς
πού νά παρατήσει τίς ξαδιαντροπιές του και ταπεινωμένο νά δε-
χτεῖ τοῦ ἀρματολάτη τό κουμάντο. Και κάθε πού τό βλέπει τ' ὄμορ-
φο τό πρόσωπο τό ποθητό, κοντεύει νά πεθάνει από τό φόβο του.
Έτσι ή ψυχή πού τήν αγάπη νιώθει γίνεται σεμνή τοῦ αγαπημένου
της ἀκόλουθη.

Πλάτ. Φαῖδρ. 253D - 254E

Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου

Β' ΤΟ ΑΡΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

μάθημα γιά τούς μαθητές
θέλεις νά μάθεις τήν Ἀρχή τῆς γνώσης;
φάχνεις νά βρεῖς τό μονοπάτι γιά τό Τέμα;
Γιά τήν εὐδαιμονία και τή Λύτρωση;
Πρέπει καλά νά μάθεις τότες
πῶς ἀφεντεύεται τό σῶμα.

Σάν τόν ἀφέντη κάποιου ἀρματος νά βλέπεις τήν ψυχή
τό σῶμα μας σάν νά 'ταν τό ἄρμα τοῦτο.
Πάρε σάν ὁδηγό αὐτουνοῦ τό Λογικό
κι ὅ,τι εἶναι ή Βούληση,
τῶν άλλων τά γκέμια και τά χαλινάρια.

Τά αἰσθήματά μας, λέει ὁ κόσμος, εἶναι τά ἄλογα,
τά πράγματα πού ἀποθυμοῦν
εἶναι τά πράσινα λειβάδια τους
κι ὅλα μαζί, ή ψυχή, τά αἰσθήματα κι ή βούληση,
στή γλώσσα κείνων πού ἔχουνε τή γνώση,
εἶναι "τό πρόσωπο πού δέχεται τήν πείρα".

Τώρα μονάχα ένας τρελός
πού βούληση καμμιά δέν ἔχει,
έτσι σάν νά 'ταν γκέμια μπόσικα
πάνω στά χαλινάρια ἀσύνδετα,
δίχως κανέναν ἔλεγχο
τά αἰσθήματά του ἀπαρατάει
παρόμοια μέ τοῦ ἀρματηλάτη τά ἄγρια τά ἄτια
πού από μονάχα τους καλπάζουν γιά τό σταῦλο

1. Σημ. μεταφρ. Τό ἔκανε νά πονέσει δυνατά. Ἡ φράση εἶναι
παρμένη από τόν Ὅμηρο (Ὁδ. Φ. στίχ. 567).

Τοῦ ἀνθρώπου τοῦ σοφοῦ τὰ αἰσθήματα
πάντοτε βρίσκονται
κάτω ἀπ' τόν ἔλεγχό του καί τή θέλησή του
ὅπως τὰ ὑπάκουα τ' ἄλογα τοῦ ἀρματηλάτη.

Κεῖνος πού δέ μπορεῖ νά καταλάβει
κι ἔχει τήν θέλησή του ἀδύναμη
καί πού δέν εἶναι καθαρός
δέν ἔμπορεῖ νά φτάσει στήν κατάσταση
πού ἀποθυμᾷ, στή Λύτρωση.
Στήν κάθε του ζωή
ἔχει τό ριζικό δεμένον μέ ἀλυσίδες σκλάβου.

8. Μά ὁ ἄνθρωπος πού 'ναι σοφός
καί δυνατός στή θέληση
καί μένει πάντα καθαρός
φτάνει σέ κείνη τήν κατάσταση
πού δέ γεννιέται πλιό στή γῆ.

9. Αὐτός πού ἀρματηλάτη τή σοφία κατέχει
καί μέ τὰ χέρια του γερά κρατάει τῆς θέλησης τὰ γκέμια
φτάνει στοῦ δρόμου του τό τέρμα
στήν κορυφή τῶν πάντων, στό Ζενίθ.

'Αναρωτιέσαι γιά τό δρόμο πού ὀδηγᾷ στόν "Υφιστο,
στήν πιό στερνήν 'Αλήθεια;
Θεῖ νά βρισκες τό Θεό τόν "Ἴδιο κεῖ;
Θά μάθαινες ἐκεῖ τό μυστικό τῶν πάντων;
"Αἶου λοιπόν: Εἶναι τοῦ Νοῦ μας ὁ ἔλεγχος.

10. Πιό πέρα ἀπό τὰ αἰσθήματα
εἶναι τὰ πράγματα τὰ ἰδεατά.
Πιό πέρα ἀπό τὰ πράγματα τὰ ἰδεατά
υπάρχει ὁ Νοῦς.
Πιό πέρα ἀπό τόν Νοῦ
ὁ Λόγος εἶναι.
Πιό πέρα ἀπό τό Λόγο
εἶναι ἡ Παγκόσμια ἡ ψυχή.

11. Πιό πέρα ἀπ' τήν Παγκόσμια τήν ψυχή
υπάρχει τό 'Ανεκδήλωτο.
Κεῖθε ἀπ' αὐτό
τό "Αμορφο κι 'Ακαθόριστο,
ἀπ' ὅπου πλάθεται ἡ δημιουργία,
εἶναι ὁ Θεός.

Πιό πέρα από τόν 'Υφιστο
τίποτες δέν ύπάρχει.
Εΐναι τό Τέγμα Αύτός.
Εΐναι ό 'Ολοστερνός.

12. 'Αθώρητος 'Εκεΐνος εΐναι
για τή θνητή τήν αίσθηση
αυτό τό 'Υπέρτατο τό Πνεῦμα
πού βρίσκεται κρυμμένο μέσ στά πλάσματα
Κι όμως θωριέται καθαρά άπ' αυτούς
πού 'χουνε μάτια δυνατά και διαπεραστικά
έξαιρέτου και κοφτεροῦ μυαλοῦ.
13. Εΐναι σοφός εκείνος
πού στην καρδιά του φυλακίζει τή μιλιά
κι έχει καρδιά μέ νιώσιμο,
νιώσιμο φυλαγμένο στῆς εΐρήνης τήν φυχή.
14. Ξύπνα λοιπόν έσύ και σήκω.
Φέρε τίς λεημοσύνες
κι ύστερα πέσε στη μελέτη.
"Αχ εΐναι τόσο δύσκολο
τήν άβυσσο νά τή διαβεΐ κανείς
πάνω στοῦ ξυραφιοῦ τήν κόψη.
Κι όμως άς εΐναι κι έτσι.
"Όπως μάς λέν οι δάσκαλοι μας οι ποιητές
δυσκολανέβατο θέ νά 'ναι τό στερνό στραί
πού στό Θεό μάς φέρνει.

Κάθα Ούπανισάντ Α' γ' 3-14.
'Απόδοση Δημήτρη Θεοδωρίδη

Γ' Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΜΑΤΟΣ

Ἡ Κάθα Οὐπανισάντ, πού εἶναι πιθανό ν' ἀνήκει στόν Α' αἰώνα π.Χ., παρουσιάζει στό τρίτο της μέρος τήν εἰκόνα τοῦ ἄρματος πού χρησιμοποιήθηκε ἀπό τόν Πλάτωνα στό "Φαῖδρο". Καί στό ἕνα ἔργο καί στό ἄλλο ἡ ἀφήγηση παίρνει διαλογική μορφή. Εἶναι φανερές οἱ ὁμοιότητες. Μά κ' οἱ διαφορές εἶναι ἀποκαλυπτικές. Γιατί δείχνουνε δύο διαφορετικά κλίματα μέ ἀπασχολήσεις διαφορετικές. Στήν Ἰνδική σοφία ἡ ψυχολογική ἀνάλυση πάει πιά βαθιά παρά στόν Ἕλληνα τό στοχαστή.

Ὁ Πλάτωνας συγκρίνει τόν ἄνθρωπο μέ τό σύνολο πού ἀποτελοῦνε τό ἄρμα, τά δύο τ' ἄλογα κι ὁ ἀρματολάτης. Ἡ ψυχή εἶναι τό ἄρμα. Ὁ ἀρματολάτης εἶναι ὁ νοῦς. Τά κατώτερα μέρη τῆς ψυχῆς, τό θάρρος κ' ἡ ἐπιθυμία, ἀντιστοιχοῦνε μέ τά δύο τ' ἄλογα. Τό ἕνα ἀπό τούτα τά δύο ζῶα, τό θάρρος, δέχεται τὰ καλέσματα τοῦ νοῦ καί τόν ἀφήνει νά τό ὀδηγεῖ χωρίς νά φέρνει δυσκολίες, ἐνῶ τ' ἄλλο, ἡ ἐπιθυμία, ἀντιστέκεται στά ἐπιχειρήματα τῆς λογικῆς καί θά ὀδηγοῦσε στό χαμό ἄρμα κι ἀρματολάτη, ἂν ὁ ἀρματολάτης δέν τό βαστοῦσε γερά. Ἡ ἀυτόκυριαρχία λοιπόν ἐξασφαλίζεται ὅταν ὁ νοῦς νικάει τίς κατώτερες λειτουργίες. Τήν τύχη τοῦ ἄρματος θά τήν ὀρίσει ἡ ἐπιθυμία, πού πάντα ξεσηκώνεται ἐνάντια στό νοῦ; Ἡ τό θάρρος, πού εἶν' ἄξιο ν' ἀκούσει τή φωνή τῆς λογικῆς;

Ἡ Κάθα Οὐπανισάντ χρησιμοποιώντας τήν ἴδια εἰκόνα δέν περιορίζεται στούς τέσσερις πρωταγωνιστές τοῦ Πλάτωνα, στήν ψυχή (τό ἄρμα), στό νοῦ (τόν ἀρματολάτη), στό θάρρος καί στήν ἐπιθυμία (τά δύο τ' ἄλογα). Προσθέτει κι ἄλλα στοιχεῖα, πού ἀποτελοῦνε συμπληρωματικές ἀποχρώσεις τῆς εἰκόνας τοῦ ἀνθρώπου. Ἄρμα ἔχουμε βέβαια κ' ἐδῶ, μά τό ἄρμα γίνεται διπλό. Τό καθεαυτό ἄρμα, πού ἄλλο δέν εἶναι ἀπό τό σῶμα, ἀνήκει σ' ἕναν ἀφέντη, στό ἄτμαν, τήν πνευματική ἀρχή πού ἐμφυλώνει τόν κάθε ἄνθρωπο, μέ τήν ἐννοια πού δίνει ὁ Πιούνγκ στό ἑαυτό ἀντιδιαστέλλοντάς το πρός τό ἐγώ. Ὅσο γιά τόν ἀρματολάτη, ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς μέ τόν πλατωνικό νοῦ, μ' ὄλο πού ἡ Οὐπανισάντ τό ξεκαθαρίζει πώς ὁ ἀρματολάτης εἶναι ταυτόχρονα ἡ διαισθητική διάκριση καί ἡ συνείδηση. Μά κι αὐτός διπλασιάζεται. Τό ἄρμα δέν τ' ὀδηγεῖ μονάχος του ὁ νοῦς. Ὁ νοῦς μεταχειρίζεται γκέμια, τίς νοητικές λειτουργίες. Τέλος τ' ἄλογα, πού στόν Ἰνδικό τό μῦθο συμβολίζουνε τίς δυνάμεις τῶν αἰσθήσεων, ἀντιγράφουνε τ' ἄλογα πού περιγράφονται ἀπό τόν Πλάτωνα, παρασταίνουνε τά κατώτερα τά μέρη τῆς ψυχῆς. Ὡστόσο ἡ Οὐπανισάντ προσθέτει κι ἄλλη μιά

απόχρωση ψυχολογική, πού δέν παρουσιάζεται στο διάλογο τόν έλληνικό. Γιατί δέ μιλάει μονάχα για άρμα, μιλάει καί για τό δρόμο πού τραβάει τό άρμα. Κι ό δρόμος άλλο δέν είναι παρά τ'αντικείμενα τής αντίληψης.

"Αν παραλληλίσουμε τίς δύο σειρές από ιδιότητες του ανθρώπου, όπως παρασταίνονται στον Πλάτωνα απ'τή μιά μεριά καί στην Κάθα Ούπανισάντ απ'τήν άλλη, έχουμε τούτες τίς αντιστοιχίες:

Π Λ Α Τ Ω Ν Δ Α Ι Δ Ρ Ο Σ

Κ Α Θ Α Ο Υ Π Α Ν Ι Σ Α Ν Τ

(246 a-b, 263 c-e)

(III, 3-4)

	Ό αφέντης του άρματος: τό "Ατμαν τό "Εαυτό
Τό άρμα: ή ψυχή	Τό άρμα: τό σωμα
Ό άρματολάτης: ό νοϋς	Ό άρματολάτης: ή διαισθητική διάκριση ή συνείδηση
	Τά γκέμια: οί λειτουργίες τής σκέψης
Τ'άλογα: τά κατώτεραμέρη τής ψυχής:	Τ'άλογα: οί δυνάμεις τών αισθή- σεων
τό θάρρος	Ό δρόμος πού ακολουθοϋν τ'άλογα:
ή επιθυμία	τά αντικείμενα τών αισθήσεων

Συνολικά τέσσερα μέρη στον Πλάτωνα, έφτά μέρη στην Ούπανισάντ. Αυτό τάχα πάει να πεϊ πως ή Ινδική σοφία δίνει καλύτερη απάντηση σχετικά με τη γνώση τής ψυχής; Δέ θά φτάσουμε στο σημείο να τό Ισχυριστοϋμε. Γιατί ό Πλάτωνας μέσα σε μιά καταπληκτική βράχυνση συγκεντρώνει μιά σκέψη άμέτρητα πλούσια κι αν θέλουμε να δώσουμε στην εικόνα του άρματος τήν πλέρια τή σημασία της, πρέπει να θυμίσουμε τί είναι για τόν Πλάτωνα ή ψυχή, ό νοϋς, τό θάρρος καί ή επιθυμία. "Όπως καί νάναι, πρέπει να τραβήξει τήν προσοχή μας έτούτη ή σύγκριση ανάμεσα σ'έναν απ' τούς πιό άθθεντικούς εκπροσώπους τής δυτικής σκέψης καί σ'ένα από τά έργα τής "Ανατολής τά πιό αντιπροσωπευτικά. Μας ξαναθυμίζει πως ή "Ανατολή, όσες φορές καταπιάνεται με τά "έσχατα" προβλήματα τής μοίρας -τό θέμα τής Κάθα Ούπανισάντ είναι τό μυστήριο του "ύπερθέραν"- δέν παραλείπει ν' αναπτύξει ταυτόχρονα μιά ψυχολογική έρευνα έξαιρετικά έξονυχιστική. Κι αυτό δέν τό προσέχουνε πάντα οί στοχαστές τής Δύσης.

'Εντμόν Ροσεντιέ (Edmond Rochedieu), καθηγητής στο Πα - νεπιστήμιο τής Γενεύης. 'Από τό "Η δυτική σκέψη άπέναντι στη σοφία τής "Ανατολής". Μετάφρ. Μαρ. Οικονόμου

Δ' Η ΣΤΕΝΗ ΠΥΛΗ

"Βισέλεθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης ὅτι ἡ πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

(Κατὰ Ματθαῖον κεφ. ζ ἐδ. 13)

"Ἐνας μόνος τρόπος ὑπάρχει σέ τοῦτο τόν κόσμον γιά νά προσεγγίσεις τὴν ἁρμονία, δηλαδή νά ἀπολαύσεις τὴν ὑγεία, τὴν εὐδαιμονία, τὴ γαλήνη. Ἐνας μόνος τρόπος νά σωθεῖς μέ τὴν ἀληθινή ἔννοια τῆς λέξης ὑπάρχει: νά ἐργάζεσαι γιά τὴν καλύτερη σὴ τῆς ἐσωτερικῆς σου φύσης. Ἐἶναι ὁ μόνος καὶ ὁ μοναδικός τρόπος ἄλλος δέν ὑπάρχει. Ἀπό ἀναρίθμητες γενεές ἡ ἀνθρωπότητα προσπαθεῖ νά φθάσει στήν εὐτυχία μέ κάθε δυνατὸ τρόπο. Μά ὅσο ὁ ἀνθρώπος ζητάει νά μεταβάλλει τό ὕλικό του σύμπαν, ὅσο πασχίζει νά ἀλλάξει τό περιβάλλον του καὶ τίς ἐξωτερικὲς τίς περιστάσεις, χωρὶς ν' ἀπασχοληθεῖ μέ τὴν ποιότητα τῆς σκέψης του καὶ τὴν πρόοδο τῆς ψυχῆς του, ὅλες οἱ προσπάθειές του παραμένουνε μάταιες. Βλέπουμε τώρα πῶς ἀλλαγές στίς ἐξωτερικὲς περιστάσεις τῆς ζωῆς μας δέ μποροῦν νά γίνουνε παρά μόνο μέ τὴ μεταμόρφωση τὴν πνευματικὴ μας. Αὐτὴ ἡ μεταμόρφωση τῆς ἐσωτερικῆς μας ζωῆς εἶναι ἡ στενὴ πύλη πού ἀναφέρει ὁ Ἰησοῦς καὶ ὅπως προσθέτει, πολὺ λίγοι εἶναι κεῖνοι πού τὴ βρῖσκουνε. Κι ὅμως ὁ ἀριθμὸς τους μεγαλώνει μέρα μέ τὴν ἡμέρα, κι αὐτό εἶναι ἐνθαρρυντικό.

Αὐτὴ ἡ διδασκαλία πού σύμφωνα μ' αὐτὴ ὅ,τι γίνεται μέσ στό πνεῦμα μας ἔχει πρωταρχικὴ σημασία - ἀφοῦ οἱ πνευματικὲς μας συλλήψεις ὑλοποιοῦνται γύρω μας - εἶναι κείνη πού ὁ Ἰησοῦς τὴν ἀποκαλεῖ "ὁδὸ τῆς ζωῆς"· οἱ ἄλλες θεωρίες εἶναι οἱ εὐκολοὶ δρόμοι πού ὀδηγοῦνε στήν καταστροφή καὶ στήν ἀπώλεια. Γιατί λοιπόν ὁ ἀνθρώπος, κατὰ τὰ φαινόμενα, τόσο λίγη διάθεση ἔχει νά ἀλλάξει τό πνεῦμα του; Γιατί προτιμᾷ νά δοκιμάσει ὅλες τίς ἄλλες μεθόδους πού παρουσιάζονται, ὅσο ἀποκρουστικὲς, ὅσο περίπλοκες καὶ νάναι; Σ' ὅλη τὴν ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας δοκίμασανε ἄλλους τούς δυνατούς τρόπους γιά νά ἐξασφαλίσουν τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ τρόποι, φυσικά, ἀποτύχανε. Τώρα ξέρουμε τό γιατί. Κι ὅμως ὁ ἀνθρώπος δέ διαλέγει τὴ "στε-

νή πύλη"παρά μόνο αν είναι υποχρεωμένος από μία δύναμη άκα -
ταγώνιστη.

Αυτό εξηγείται γιατί η πνευματική μας αλλαγή απαιτεί μία
επαγρύπνηση αδιάκοπη και μία διακοπή των πνευματικών μας συνη-
θειών πού πολύ επίπονα πραγματοποιείται. 'Ο άνθρωπος από τή
φύση του είναι τεμπέλης. Υπακούει στό νόμο τής μικρότερης
προσπάθειας και σ'αυτή τήν περίπτωση όπως και σέ πολλές άλλες
υποθέσεις, δέν έμβραθύνει στά πράγματα, έξόν αν τόν υποχρεώσουνε.

'Η ανακάλυψη τής "Όδοϋ τής Ζωής", τής "στενής πύλης", ά-
ξίζει όμως πολύ περισσότερο από τήν προσπάθεια πού απαιτεί.Σ'
αυτό τό δρόμο η ένταμοιβή δέν είναι παροδική, μά παντοτινή.
Κάθε σταθμό πού ξεπερνάμε, τόν κερδίζουμε γιά τήν αιωνιότητα.

"Εμμετ Φόξ (Emmet Fox). 'Από τό βιβλίο του "Η επί του "Ο-
ρους 'Ομιλία και η Κυριακή Προσευχή". Μετάφρ. Κώστα Πάγκαλου

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΑΘΗΜΑ

Τά μάτια μου συνήθισαν τόσο στό φως
πού η πιό μικρή σκιά μου φαίνεται σκοτάδι
κι'αυτός ό ήλιος ό καθημερινός φάντασμα του ήλιου.
Γι'αυτό κι'εκούω πιό καθαρά τό βήμα του καιρού
και στή σιωπή τό άδειασμα τής κλεψύδρας,
τώρα πού αρχίζω νά μαθαίνω τό μεγάλο μάθημα.

Κι' όμως δέ μόρεσα νά συνηθίσω ακόμα
στήν παλιά σκέψη εκείνη.

(Σιγά-σιγά και μέ τήν κίνηση
κι'αυτό θά τό δεχτείς
σιγά-σιγά κι'αυτό θά τό πιστέψεις).

Τόσο πολύ τά μάτια μου στό φως συνήθισαν
πού η πιό μικρή σκιά μέ ρίχνει στή σκιά,
κι'ό πιό μικρός κατήφορος μου φαίνεται γκρεμός,
όσο κι'αν προσπαθώ νά μάθω τό μεγάλο μάθημα.

(Σου λέω πρέπει αυτό νά τό πιστέψεις,
αυτό νά τό δεχτείς).

Ποτέ δέν πάταγα τόσο γερά.
Ποτέ δέ βούλιαζα τόσο βαθιά.

"Όμως τά μάτια μου συνήθισαν στό φως.

Κώστας Στεργιόπουλος (βραβεϊο των δώδεκα, 1962)

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ

Α' Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΚΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

Τό έργο τό πιό ύψηλό θά εΐναι πάντα, όπως στους Έλληνες τραγικούς, στό Μέλβιλ, στόν Τολστόϊ, στό Μολιέρο, εκείνο πού Ισορροπεΐ τήν πραγματικότητα καί τήν άρνηση πού ό άνθρωπος άντιτάσσει στην πραγματικότητα. Κ' έτσι, μέ τή φόρα πού ή μιά άπ' τήν άλλη παίρνει πρός τά πάνω, ανάβρυσμα γεννιέται άδιάκοπο, τό ανάβρυσμα τής Ίδίας τής ζωής, τής χαρούμενης καί σπαραγμένης. Τότε ξεπηδάει άριά καί πού ένας κόσμος καινούργιος, άλλοιόωτικός άπό τόν κόσμο τής καθημερινής ζωής κι ώστόσο Ίδιος, Ιδιαίτερος κι ώστόσο παγκόσμιος, όλος άθώα άβεβαιότητα, πού τόν ανασταίνει για λίγες ώρες ή δύναμη καί τό άνικανοποίητο τής μεγαλοφυΐας. Εΐναι έτσι κι όμως δέν εΐναι έτσι, ό κόσμος δέν εΐναι τίποτα κι ό κόσμος εΐναι τό πᾶν. Αύτή εΐναι ή διπλή κι ασίγαστη κραυγή κάθε άληθινοῦ καλλιτέχνη, ή κραυγή πού τόν βαστά όρθιο μέ τά μάτια πάντ' άνοιχτά καί πού πότε πότε ξυπνά για όλους μέσα στην άγκαλιά τοῦ κοιμισμένου κόσμου τή φευγαλέα καί επίμονη εικόνα μιᾶς πραγματικότητας πού αναγνωρίζομε όλοι χωρίς νά τήν έχομε συναντήσει ποτέ.

'Αλμπέρ Καμύ (Albert Camus, 1913-1960), γάλλος λογοτέχνης 'Από τήν όμιλία του "Ο καλλιτέχνης καί ή έποχή του", πού τήν έξεφώνησε στό μεγάλο άμφιθέατρο τοῦ Πανεπιστημίου τής Ούφάλας στις 14 Φεβρουαρίου 1957, όταν τοῦ δόθηκε τό βραβεΐο Νόμπελ.

Μετάφρ. Σοφίας 'Αθ. Σουλιώτη.

Β' ΠΑΝΤ' ΑΝΟΙΧΤΑ, ΠΑΝΤ' ΑΓΡΥΠΝΑ

Πάντ' άνοιχτά, πάντ' άγρυπνα τά μάτια τής φυχής μου.

Διον. Σολωμός. 'Από τούς "Ελεύθερους πολιορκημένους"

Γ' ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

'Η όμορφιά δέν εΐναι τίποτε άλλο παρά μονάχα ή Πνευματικότητα πού αίσθησιακά φανερώνει τόν Ίδιο τόν έαυτό της.

Γκέοργκ Βίλχελμ Φρίντριχ Χέγκελ (Georg Wilhelm Friedrich Hegel, 1770-1831), γεμανός φιλόσοφος. 'Από τή "Φιλοσοφία τής θρησκείας".

Μετάφραση Δημήτρη Θεοδωρίδη

Δ' Η ΟΜΟΡΦΙΑ 'ΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ

Ἡ ὁμορφιά 'ναι ἀλήθεια, ἡ ἀλήθεια 'ναι ὁμορφιά, τό μόνο
πού ξέρομε στή γῆ κι ὅλοι νά μάθουνε χωστοῦνε.

Τζών Κήτς (John Keats, 1795-1921), ἄγγλος λυρικός ποιητής
'Από τήν "Ὀδή σέ ἑλληνική ὑδρία" ("Ode on a Grecian Urn")
'Από τή μετάφραση τοῦ Γιάννη Κλ. Ζερβοῦ

Ε' ΟΜΟΡΦΙΕΣ

"Ἐξω ἀπ' τήν πόρτα τῆς καρδιάς μου τήν κλειστή
πέρασαν τόσες ὁμορφιές,
χωρίς ἐγώ νά τίς καλέσω
μέσα νά μποῦν νά ξαποστάσουν
κι ἔτσι νά τίς γνωρίσω λίγο.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ. 143).

Ζ' ΜΟΥΣΙΚΗ

Μουσική,
πέρ' ἀπ' τῆς καρδιάς μου τό σύνορο
πέρ' ἀπ' τῆς φτωχῆς ὑπαρξῆς μου τό φῶς.
Πῶς σ' ἀκουρμαίνομαι ν᾿ ἔρχεσαι,
πῶς ἀκουμπᾶς τ' ἀλαφρά σου βήματα στήν καρδιά μου.
'Απ' τόν ἀπέραντο γλίστραῶς οὐρανό,
μέ τυλίγεις σ' ἀνάλαφρα πέπλα σου
κι ἀνθίζει ἡ πίκρα στά βράχια μου,
λουλουδίξει σάν κρίνο τό γέλιο μου.

Μαζί σου
μέ τήν ἀόρατη σμίγω πνοή τῆς ζωῆς,
σμίγω γλυκά μέ τό θάνατο,
κλείνω τόν κόσμο στά βᾶθη μου.
Γλυκιά τοῦ πνεύματος μουσική,
πού ἔρχεσαι ἀπό τά βουνά τῶν θεῶν
νά μέ σύρεις στό βῆμα σου,
νά μοῦ γιομίσεις τή μοναξιά.
Μ' ὀράματα εὐτυχίας νά θαμπώσεις τά μάτια μου.

"Ὀλγα Βότση

'Απ' τή συλλογή "Ἵπαρξη καί σιωπή"

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Γ' ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ΕΝΝΑΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΤΟΥ LUDWIG VAN BEETHOVEN

Έρμηνεία

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΧΑΟΣ. Τά πάντα δέν υπάρχουν. Καί Πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρειτο ὑπεράνω τῆς ἀβύσσου. Ὁ Λόγος. Ὁ Δημιουργός Λόγος τοῦ Σύμπαντος.

Ξαφνικά, ὁ Λόγος ἀπ' ἓνα ἀπόκρυφο μυστηριῶδες κέντρο ἐμφανίζεται. Ξεσπάνει δημιουργώντας μέ τήν θεία, θριαμβευτική βροντερή ἐκδήλωσή του, τά Μεγάλα Κοσμικά Πεδία τοῦ Σύμπαντος. Τό πρῶτο σπειροειδές παγκόσμιο νεφέλωμα ἐμφανίζεται στροβιλιζόμενο σέ μιά θριαμβευτική δίνη δημιουργικότητας. Ὁ χορός τῆς δημιουργίας ἄρχισε. Τό ἓνα σπειροειδές νεφέλωμα ἐμφανίζεται μετά τό ἄλλο ψάλλοντας (μέ τόν ἦχο τῆς τροχιάς τους) μέσα στό ἄπειρο τό θεῖο τραγούδι τῆς νότας τοῦ μεγάλου ΑἴΜ τοῦ Μοναδικοῦ ὄντος.

Ἡ θριαμβευτική δίνη τοῦ κόσμου ἐμφανίζεται. Καί τέλος ἓνα σύστημα μετά τό ἄλλο ἐμφανίζεται μέ μιά μοναδική μυστική ἐπιβλητικότητα. Ἡ γλυκειά σιωπή καί τό σιγανό μουρμουρητό τῆς ἀναμονῆς κἄτι καινούργιο σιγοτρέμει. Καί ξαφνικά ἀπό τά βάθη τῆς σιωπῆς, πνοῆς τοῦ Λόγου, ἐκδηλώνεται στό σειριακό σύστημα καί ζωέσως σέ συνέχεια μέ μιά μικρή ἀναμονή ἐμφανίζεται λαμπρός, ρωμαλέος, θριαμβευτής ὁ ἥλιος μέ τό σύστημά του τῶν ἱερῶν πλανητῶν.

Τό χάος ἔπαυσε νά ὑπάρχει στήν ἀνυπαρξία του. Ἡ θεία πνοή τῆς δημιουργίας ἐκδηλώθηκε σάν πύρινη νικήτρια λόγχη φωτός. Ὁ Θεός ἐκδηλώθηκε. Ἔίναι τό ἀναλίσκον Πῦρ.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Ἐνα ξέσπασμα. Τό κύμβαλο, σάν πρῶτο μήνυμα τοῦ Κάρμα, βροντᾷ ἀμέσως κι' ὄλας ἀπ' τήν ἀρχή. Ὁ Πλανητικός Λόγος ἐμφανίζει τήν πρώτη του ὄψη. Ἡ Γῆ σχηματίστηκε. Ὁ φλοιός τῆς σκληρύνεται, οἱ ἀλλεπάλληλες ὕδατοπτώσεις, ὁ χημισμός τῶν στοιχείων, κάνουν τό ἔργο τους. Τό δεύτερο Βασίλειο μετά τό ὄρνυτό ἐμφανίζεται. Τά κύμβαλα τοῦ Πεπρωμένου (ΚΑΡΜΑ) χτυποῦν ἐπανωτά τέσσερις φορές φοβερίζοντας ἄδικα. Ἡ Ζωή προχωρεῖ. Γιά μιά μικρή περίοδο ἓνας ἀναστεναγμός, μιά μελαγχολία, ἓνα μαγεμένο τραγού-

δι' ύψώνεται παρακλητικά, αλλά σβύνει, ξεφυλάει πάλι μέ τόν τρόπο πού έμφανίστηκε. Είναι μιά επίκληση στόν Θεΐο Πατέρα σάν πρόλογος τού νοσταλγικού τρίτου μέρους τής συμφωνίας. 'Αλλά πάλι βρίσκει τήν θριαμβευτική αισιοδοξία της. Τό ζωικό Βασίλειο άρχίζει νά έκδηλώνεται σέ μιά στιγμή ενός ξεσπάσματος τών στοιχείων. Οί άστραπέδες σχίζουν τόν άέρα. 'Η βροντή πέφτει ξαφνικά. 'Η συχία. Καί από κάπου μακρυνά κοντοζυγώνει ή Θεία Δημιουργία του Ζωικού Βασιλείου. 'Επανωτά οί τέσσερις βροντές τής Μοίρας χτυπούν, αλλά ή δημιουργία προχωρεί άφοβα. 'Η Γη μάννα γιορτάζει ένα καινούργιο Βασίλειό της. 'Η Μυσταγωγία ξεχύνεται. Κάτι πρόκειται νά συμβή. 'Αλλά κάτι πολύ σημαντικό. Καί νά. Πρός τό τέλος τού δεύτερου μέρους έμφανίζεται ο άνθρωπος-ζώο. 'Η στιγμή είναι μαγική. 'Η κάθοδος τών όντων τής Φλόγας έπιτελεΐται. Οί Μανασαπούτρα εισχωρούν. Καί τό ξύπνημα, τό Μεγάλο Ξύπνημα τής Νόησης τού ανθρώπου έμφανίζεται. 'Η τελευταία βροντή τής Μοίρας (ΚΑΡΜΑ) τό έπιβεβαιώνει. 'Ο άνθρωπος πιά έχει νόηση. 'Ο Καρμικός Νεμος τόν άκολουθεΐ.

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Είναι τό Μπετοβένειο άντάτζιο. 'Ο άνθρωπος δειλά δειλά άρχίζει ν' άνοιγή τά βήματά του. 'Αρχίζει τό γλυκοχάραμα τής φυσικής εξέλιξής του. 'Η ζωή του πιά είναι ένα έρημικό μέσα στόν πόνο τραγούδι. Τό παράπονο ύψώνεται βαθύ, ολοκληρωμένο, μπετοβένειο. 'Η νοσταλγία γεμίζει τήν ψυχή του. 'Αναπολεΐ. 'Αναπολεΐ πώς κάπο τεήταν Θεός, πού τώρα βρίσκεται στήν ξενητιά. 'Αναπολεΐ μελαγχολικά τό σπίτι τού Πατέρα του. Καί συλλογιέται πώς θά ξαναβρεθή στό Βασίλειό του, στήν άγκαλιά τού Πατέρα του. Καί πάνω από τόν τραγικό πόνο τής ζωής ύψώνεται παρακλητική ή φωνή του για Αύτρωση. (Τό τρίτο αυτό μέρος εκφοράζει μέ τήν ψυχή τού Μπετόβεν τήν έφεση τού ανθρώπου για γαλήνη).

Τό μακρόσυρτο, εύλαβικό, έλο παράπονο τραγούδι έκλιπαρεΐ μέ μιά λαχτάρα (πού πότε πότε ξεσπάνει σέ φλογερή έλπίδα) τήν πραγμάτωση τής Ένωσης. 'Ο λυγμός ξεσπάνει ξαφνικά μέ μιά βαθειά άνακούφιση. Ένας στεναγμός βγαίνει από τά βάθη τής άνθρωπότητας. 'Η άπάντηση τού δόθηκε: "Έλθετε προς με". 'Η πραγμάτωση τής προσδοκίας άρχίζει νά συντελεΐται. 'Ο άνθρωπος βρήκε τόν δρόμο τού Αυτρωμού.

Τά πέπλα τής "Μάγια" σχίζονται. 'Η 'Ατραπός έμφανίζεται μπροστά τους. Μιά φωνή βροντερή, μεγαλειώδης, έπιβλητική, χαρμόσυνη, μέ σάλπιγγες καί ή αύλαία για τήν είσοδό τους στό Βασίλειο τού Πνεύματος καί τής Χαράς άρχίζει νά σύρεται. Είναι ή φωνή τής Συνείδησης. Καί ή άνθρωπότητα μπαίνει στή νέα περίοδο τού πνευματικού Βασιλείου.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ

Μέ τόν τίτλο "Ὁδὴ στή χαρά"

(Εἶναι ἀπ' τὸ ὁμώνυμο ἔργο τοῦ Σίλλερ, πού ὁ Μπετόβεν πῆρε στό φινέλε τῆς συμφωνίας του καί πού ὑμνεῖ τή χαρά σάν ἀγάπη καί δημιουργία)¹.

Στήν ἀρχή ξαφνικά ἡ ὀρχήστρα ἀνοίγει βιαστικά τήν θεία αὐλαία (Αὐτό τό τελευταῖο μέρος εἶναι γιγάντιο, μέ τιτάνιες διαστάσεις, ἔντονο, ἐκστατικό ἀνέβασμα τῆς ἀνθρωπότητας στήν πλήρη ἀδελφωσύνη καί ἀγάπη καί ἡ ἀνύψωσή της μέχρι τό Θεό, πού ἐνώνεται μαζί του).

Τά πρῶτα μέρη αὐτοῦ τοῦ μέρους εἶναι ὄλο ἀβεβαιότητα καί ἐσωτερική πάλη. Εἶναι ἕνας πόνος καί ἕνα "κενό" τοῦ ἀνθρώπου ἐνῶ ἐπανωτά τόν κυνηγᾶνε τά τελευταῖα πιά χτυπήματα τοῦ Κάρμα του. Ἀλλά συνῆλθε ὅμως. Καί προχωρεῖ. Οἱ ὑπερούσιοι ἤχοι τοῦ σύμπαντος φθάνουν κατ' κύματα μακρυνά κοντά του. Ἀρχίζει νά τρεμουλιάζει στό ἄγγισμα τους σάν φύλλο. Ἀλλά ἀκόμα διστάζει νά ξεχυθῆ στό ἄπειρο. Θυμᾶται ὅμως τοὺς πόνους, τοὺς ἀγῶνες, τίς ἀπατηλότητες καί τίς ἀδυναμίες του. Φτάνουν πιά. Θέλει ἀγάπη. Ὅχι χωριστικότητα. Θέλει ν' ἀγκαλιάσῃ, ν' ἀγκαλιαστῆ μ' ὅλα τά ἀδέρφια του. Ἡ ψυχὴ του σκιρτᾷ. Ἀπό μακρυνά ἀκούγεται τό τραγούδι τῆς θύμησης. Ἡ μελωδία ἀναπτύσσεται καί πλησιάζει. Ἡ θύμηση πού ἔρχεται στά φτερά τοῦ ἤχου εἶναι διπλά νοσταλγική καί πονετική, μὰ λίγο λίγο ἀπὸ τό πονεμένο παρελθόν σβύνει.

Τότε ἔρχεται ἀπό κάπου μακρυνά ἕνα ἐλπιδοφόρο μοτίβο, αὐτό ὅσο πλησιάζει ἐπαναλαμβάνεται, εἶναι ἕνας χορός. Ἕνας χορός τῆς σιλαβωμένης ἀνθρωπότητας πού ἀρχίζει νά ἀπελευθερώνεται. Τό μοτίβο τοῦ ρυθμοῦ παίρνει γιγάντιες διαστάσεις. Γίνεται θριαμβευτικό θούρι τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ ὀρχήστρα ὑψώνεται ὀλόσωμη. Ὅλος ὁ χεῖμαρος τῶν ἀνθρωπίνων προσδοκιῶν, τῆς ἐλπίδας, ξεσπᾷ εἰ σέ θρίαμβο νικητήριο. Ἡ Νίκη ἔρχεται. Ἡ χαρά πλησιάζει. Τό θέμα ἄλλωστε εἰπώθηκε ἀπό τήν ὀρχήστρα, ὅπου νᾶναι θά ξεσπάσῃ μέ τήν ἀδελφωσύνη ὅλων.

Ἡ ὀρχήστρα προσπαθεῖ ν' ἀνασυντάξῃ τίς δυνάμεις της γιά νά ξαναπάρῃ τό θέμα, ἀλλά "κάτι" συμβαίνει καί παραμερίζει. Σιγά σιγά ξεφυχάει. Μπαίνουν ἄλλα μυς ηριανά στοιχεῖα. Ἡ Μοίρα πάει κάτι ἀκόμη νά φοβερίσῃ μ' ἕνα τελειωτικό κατακρύψιμα, ἀλλά νά ξαφνικά σχίζεται ὁ πέπλος τῆς Οὐρανίας Πύλης. Ὅλα βουβαίνονται. Σοῦ κόβεται ἡ ἀνάσα. Κάτι πρόκειται νά συμβῆ. Τί ὅμως; Τά στοιχεῖα πάσανε ὅλα ὡς διά μαγείας. Ξαφνικά λαχανιασμένα καί θεϊκά ξεχύνεται ἡ φωνή τοῦ τενόρου: "Ὁ φίλοι μου, φτάνει πιά, σταματήστε. Ἀλλά ψάλλετε πιά εὐχάριστα. Καί ὄλο χαρά.

Εἶναι ἡ φωνή τοῦ ἐκπροσώπου τῆς ἀνθρωπότητας. Εἶναι ὁ υἱός

1. Σημ. Συντ. Βλ. ὀλόκληρο τό ποίημα στίς σελ. 29-31 τοῦ 22ου Δελτίου.

τοῦ Ἀνθρώπου, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁδηγὸς τῆς Φυλῆς. Εἶναι ἡ ἐκ-
κληση ἀγάπης. Καί ἡγετικά φάλλει τὸν "Ὑμνο στή Χαρά", τὸν ὕ-
μνο τῆς ἀνθρωπότητας πού βγαίνει ἀπ'τό εἶναι της. Ὁ τενόρος
ἡγέτης διαλαλεῖ στόν Πλανήτη:

Κῆση τοῦ Ἠλυσίου Θεῖα
σπίθα ὀλόχρυση, Χαρά
μπαίνουμε ἐνθεοὶ ὦ οὐρανια
στά ἔβλά σου τά ἱερά.
Μέ μιά θεία χάρη ἐνώνεις
ὅσα ὁ καιρὸς σκορπάει.
Σύ τὸν κόσμο ἀδελφώνεις
ὅπου τό φτερό σου πάει.

(Εἶναι ἡ χαρά πού νοιώθει ὁ ἄνθρωπος ὅταν ὕστερα ἀπὸ τὸν
πόνο μπαίνει στή βουδδική χαρά, παγκοσμιότητα καί μακαριότητα).
Ἀμέσως σέ συνέχεια τό ἴδιο θέμα ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τὸν λα-
ό, τὸν κόσμο, πού τό ὑψώνει πάνω ἀπ'ὅλα. Οἱ μπάσοι παίρνουν φό-
ρα καί συνεχίζουν ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τό πλήθος. Καί παρακάτω:

Ἡ Χαρά εἶναι πού τῆ φύση
τὴν αἰώνια κυβερνᾷ.
Ἡ χαρά, ἡ χαρά στήν κτίση
τ' ὠρολόγι πού γυρνᾷ.
Ἀπ'τά φύτρα ἀνθούς πετάει,
Ἡλιους ἀπ' τό Χάος γεννᾷ,
Κόσμους ἀπειρους κυλάει
πού ὁ φακὸς μας δέν περνᾷ.

Καί πάλι τό ἐπαναλαμβάνει ἡ χορωδία ~~μέ ἔξαση~~. Εἶναι ἡ μα-
γεμένη στιγμή καὶ νοιώθεις πὺς ἡ χαρά εἶναι τό πολῦτιμο τίμημα
μετά ἀπὸ τὸν πόνο, ἡ γαλήνη μετά τὴν θύελλα. Πῶς νά μὴ ξεχυθῆ
ἡ πονεμένη ἀνθρωπότητα καί νά μὴ σφιχταγκαλιάσῃ τῆ χαρά πού τώ-
ρα ἔμαθε νά τὴν βρίσκῃ μέσα σ' αὐτή τῆ φύση, μέσα σ' αὐτόν τὸν
ἔσωτερο μικρόκομο, τὴν ἀντιστοιχία τοῦ μακρόκομου;

Ἡ χαρά εἶναι αὐτή πού δημιουργεῖ. Ἡ εὐδαιμονία τῆς ἀλήθει-
ας τοῦ φωτός τῆς ἀγάπης ξεχύνεται κι ἐκδηλώνεται μέ τὸν ρυθμό
τῆς δημιουργικῆς χαρᾶς, τῆς χαρᾶς τοῦ Δημιουργοῦ. Καί αὐτή ἡ
χαρά γίνεται αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Δημιουργὸς πού ἐκδηλώνεται μέ τὴν
Μακαριότητά του. Αὐτή ἡ Χαρά εἶναι πού "ἀπ'τά φύτρα ἀνθούς, πε-
τάει", πού "Ἡλιους ἀπὸ τό Χάος γεννᾷ" καί πού "κόσμους ἀπει-
ρους κυλάει" (ὅπως στό πρῶτο μέρος τῆς Συμφωνίας) πού ὁ φακὸς
τοῦ ματιοῦ μας καί ἡ ἔξωτερική μας διάνοια δέν μπορεῖ νά περά-
σῃ καί νά τούς δῇ.

Αὐτή ἡ χαρά εἶναι πού ξέφρενα ὑψώνεται ἀπ'τά βᾶθη τῆς ἀνθρω-
πότητας σάν ἐκκληση γιὰ αἰώνια ἀγάπη, ἀδελφωσύνη καί εὐδαιμονία.
(Συνεχίζεται)

Ζ. ΤΥΡΚΑΝ (J. TURCAN)
Ο ΤΥΦΛΟΣ ΚΙ Ο ΠΑΡΑΛΥΤΟΣ

II ΠΑΡΑΒΟΛΗ

Α' Ο ΤΥΦΛΟΣ ΚΙ Ο ΠΑΡΑΛΥΤΟΣ

Πόσο τοῦ πόνου μας τά βάρη ξελαφρώνουνε
σάν λίγη βοήθεια οἱ ἄνθρωποι
ὁ ἓνας σὸν ἄλλο δίνουν
καί τό καλό σκορποῦν σάν βάλσαμο
μέσ στοῦ ἀδελφοῦ τους τήν πληγή.

Στό λαό τῆς Κίνας ὁ Κομφούκιος τόχε πεῖ:
Πάμε κ' ἐμεῖς κοντά τά λόγια του ν' ἀκούσουμε.

Μές σέ μιά πόλη τῆς Ἀσίας
ζούσανε δυό δυστυχημένοι.
Ἕνας φτωχός παράλυτος,
ὁ ἄλλος τυφλός, φτωχός κι αὐτός,
Τόν Οὐρανό θερμοπαρακαλούσανε
τή ζωή τους νά τούς πάρει.

Τοῦ κάου. Ὁ Οὐρανός δέν ἀκουγε
καί κείνοι δέν πεθαίνουν.
Ἔξω, σέ μιά ἀνοιχτή πλατεία,
πάνω σέ βράμικα κουρέλια ξαπλωμένος
τόν πόνο του ὁ παράλυτος θρηνοῦσε.
Κανένας δέν τόν ἀκουγε
κι αὐτός πονοῦσε ἀκόμα πιο πολύ.

Κ' ἦταν μονάχος κι ὁ τυφλός,
δίχως κανένα στήριγμα
καί δίχως ὁδηγό.
Δίχως ἀκόμα κ' ἓνα σκύλο
μέσ στό σκοτάδι του νά τόν κρατᾷ
καί τήν ἀγάπη νά τοῦ δίνει.

Μιά μέρα πού ὁ τυφλός τούς τοίχους πασπατεύοντας,
παρπατώντας περπατοῦσε μέσ στούς δρόμους,
βρέθηκε ξάφνου δίπλα στόν παράλυτο.
Σάν ἀκουσε τό βόγγο του τρεμούλιασε ἡ ψυχὴ του.
Οἱ δύστυχοι μονάχα νιώθουνε
τοῦ διπλανοῦ τόν πόνο.

"Ἐχω κ' ἐγὼ τόν πόνο μου καί σύ ἔχεις τόν δικό σου
μά σάν ἐνώσουμε τ' ἀβάσταχτά μας βάσανα
τόσο φριχτά δέ θάναί πιά".

"Ἀλοιμονο, ἀπάντησε ὁ παράλυτος,
δέν ξέρεις π' οὔτε μιά περπατησιά
νά σείρω δέ μπορῶ;

Καί σύ πού μέσα στό σκοτάδι σου δέ βλέπεις,
πέσ μου σάν τί καλό μπορεῖ νά βγεῖ
σάν τίς ἐνώσουμε τίς δυό μας δυστυχίες;"

"Ἄκου. Ἐμεῖς οἱ δυό, ὁ καθένας μας,
ἔχομε κεῖνο τό καλό πού ὁ ἄλλος δέν τό ἔχει.

"Ἐχω τά πόδια ἐγώ, τά μάτια σύ.

Ἐσένα θά βαστάξω ἐγώ καί σύ θά μ' ὁδηγᾷς.

Τά μάτια σου θά σιγουρεύουν τήν περπατησιά μου,
κι ὅπου κι ἂν θές τά πόδια μου θά σέ πηγαίνουν.

"Ἐτσι δίχως ποτέ ἡ ἀγάπη μας νά ξέρει
ποιός ἀπ' τοὺς δυό μας κάνει τήν πιο χρήσιμη δουλειά
ἐγὼ θά περπατῶ γιά σενα
καί σύ γιά μένα θά κοιτᾷς.

Ζ. Π. Φλοριάν (Jean-Pierre Claris de Florian, 1755-1794
γάλλος μυθογράφος. Ἀπό τοὺς "Μύθους". Μετάφρ. Ἀγλ. Ζάννο

Β' Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

Ποιά είναι η ανώτερη μορφή της τελειότητας που ο άνθρωπος μπορεί σ'ά ν' αν θ ρ ω π ο ς νά φτάσει; Σύμφωνα με την κινέζικη φιλοσοφία είναι τό νάσαι σοφός κ'ή ανώτατη τελειότητα του σοφού είναι τό άτομο νά ταυτιστεί με τό σύμπαν. 'Ο άνθρωπος πού φτάνει στη σύνθεση του ρεαλισμού και του ιδεαλισμού και με τή θεωρία και με τήν πράξη φτάνει στην τελειότητα. Κάθε φιλόσοφος, αν φιλοδοξεῖ νά φτάσει σ'αυτή τήν ενότητα της γνώσης και της αρετής πρέπει νά καλλιεργήσει τόν εαυτό του, και πρέπει νά θυμάται πώς ή άλληθινή φιλοσοφία δέν μπορεί ποτέ νά καταντήσῃ μιὰ ἀπλή ανταλλαγή ιδεών, πού τίς διαδίδει μονάχα για νά γίνουν παγκόσμια γνωστές, μά πρέπει νά παρουσιαστεί σάν μιὰ σύνθεση ἀπό διδασκαλίες πού υπαγορεύουν τή διαγωγή του ίδιου του φιλόσοφου.

'Ο Θιβετάνικος Βουδισμός πᾶίνοντας κι αυτός πιό βαθειά στό ίδιο πρόβλημα της σύνθεσης τῶν πρακτικῶν κανόνων με τήν κάθε θεωρητική φιλοσοφική γνώση δείχνει με χτυπητές εικόνες αυτή τήν ἀνάγκη νά συγχωνευθεῖ ή θεωρητική σοφία με τή μέθοδο πού θά μᾶς κάνει νά τήν κατακτήσουμε. Παίρνοντας μιὰ ἀρχαία Ἰνδική παραβολή οἱ Θιβετανοί σοφοί μᾶς δείχνουν ἕναν τυφλό κ' ἕναν παράλυτο πού βοηθοῦν ὁ ἕνας τόν ἄλλο. 'Ο πρῶτος κουβαλάει πάνω στους ἄμους του ἐκεῖνον πού δέν μπορεί νά κουνήσει μά πού τά μάτια του βλέπουν τό δρόμο. Στη δυϊστική φιλοσοφία Σάμκνα, πού πρώτη μεταχειρίστηκε αυτή τήν παραβολή, ὁ τυφλός συμβολίζει τήν ἕλη πού πάντα βρίσκεται σέ κίνηση ἐνῶ ὁ παράλυτος συμβολίζει τό διορατικό πνεῦμα πού είναι ἱκανό νά βλέπει τό κάθε τί δίχως ὅμως νά μπορεί τίς σκέψεις του νά τίς κάνει πράξη. Οἱ Θιβετανοί δῶσανε μιὰ νέα ἐννοια στην παραβολή αυτή. Οἱ δύο ἄνθρωποι ξεκινήσαν χωριστά για νά φτάσουν στη χώρα της Νιρβάνας, στόν τόπο της αἰώνιας ἀνάπαυσης, ὅπου δέν ὑπάρχει πόνο. 'Αλλά δέν μποροῦν νά προχωρήσουν ὅσο δέν συνεργάζονται κ' ἔτσι δέν μποροῦν νά φτάσουν στό σκοπό τους. Καί ποιοί νάναι αὐτοί οἱ δύο ἄν' ὄχι ή Σοφία και ή Μέθοδος πού περπατοῦν ξεχωριστά; 'Η ἔνωσή τους μοναχά θά μᾶς οἰδηγήσει στό σκοπό τους..

... 'Η φιλοσοφία Σάμκνα μιλεῖ για ἕναν κόσμο πολύ πιό πλατύ ἀπ'αυτόν πού συνήθως ἀντιλαμβανόμεστε, για ἕναν ὑπερσυνείδητο κόσμο. Λέγει πώς στόν δικό μας τόν σφαλῆρό κόσμο ὑπάρχουν δύο ἀντίθετες ἀρχές: τό πνεῦμα (purusha) και ή ἕλη (prakriti).

Αὐτά τά δύο στοιχεῖα, τό purusha και ή prakriti , βρίσκονται σφιχτά ἐνωμένα μέσα στό κάθε ἀνθρώπινο πλάσμα' ἀλλά ή συνεργασία τους γίνεται μ' ἕνα τέτοιο ἰδιαίτερο τρόπο πού μόνο ή παραβολή πού εἴπαμε τόν ἐξηγεῖ. 'Ο ἄνθρωπος μοιάζει με τόν τυφλό πού κουβαλά στόν ἄμο του τόν παράλυτο. 'Ο τυφλός, πού εἶ-

ναι ή ύλη, τό σῶμα, μπορεῖ εύκολα νά κουνιέται καί ν' ἀλλάζει θέση, ἀλλά τό περπατήμά του εἶναι ἀκατάστατο καί μοιραῖα τόν ὀδηγεῖ στό γκρεμό ή σ' ἕνα λάκκο γεμάτο νερό· ἐνῶ ὁ παράλυτος ἔχει ὅλες τίς ἰδιότητες τοῦ parusha, τοῦ πνεύματος, πού μ' δευδέρκειά διακρίνει τούς κινδύνους, πού ἀνάγνωρίζει τό δρόμο πού πρέπει ν' ἀκολουθήσει, ἀλλά πού εἶναι ἀνήμπορο νά κουνηθεῖ.

Ἀλλά ὁ τυφλός, κι ὁ παράλυτος ἔχουν τή σοφία ἐκείνη πού θά τούς κάνει νά ἐνθουῶνε καί νά βοηθήσει ὁ ἕνας τόν ἄλλο, καί δίχως δυσκολία, δίχως ἐμπόδια θά φτάσουν στό σκοπό τους, ἀλλά μέ δύο ὄφους: τήν ἀπόλυτη ὑποταγή τοῦ τυφλοῦ, τῆς practicality, τοῦ σώματος, καί τήν ἴδια ἀπόλυτη κυριαρχία τοῦ παράλυτου, τοῦ parusha, τοῦ πνεύματος.

Ἐντμόν Ροσεντιέ (Edmond Rochedieu), καθηγητής στό Πανεπιστήμιο τῆς Γενεύης. Ἀπό τό βιβλίό του "Ἡ Δυτική σκέψη μπροστά στή σοφία τῆς Ἀνατολῆς". Μετάφρ. Ἄγλ. Ζάννου.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Α' ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

(συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο)

Τ' ὄνειρο πού εἶδα σήμερα.

Νύχτα βαρειά.

Συρτά τά σύννεφα περνοῦν στά πόδια τοῦ βουνοῦ.
Μές στό σκοτάδι οἱ ἄνθρωποι κηγαίνουνε σκυφοί.
Μπροστά τους χάσκουν οἱ χαράδες,
γλυστοῦνε στά νερά
φωνές πνιχτές, βρισιές, κατάρες.

Πηδοῦν ὀλόρθοι οἱ δυνατοί
Ξεσχίζοντας τίς σάρκες,
καί πέφτουνε οἱ ἀδύνατοι
δαγκάγοντας τό χῶμα,
καί τρίζουνε τά κόκκαλα
στόν πάτο τοῦ γκρεμοῦ.

Καί μέσ στή νύχτα
μιά λέξη ἠχάει:
"ὦ χρεῖμα, χρεῖμα..."

Μά νά πιό πέρα κάποιοι πού ἀνεβαίνουνε
μ' ὀλόνοιχτες πληγές ψηλά στόύς βράχους.
Πίσω μακριά, κακός ἐφιάλτης,
οἱ βόγγοι σβύνουνε σιγά-σιγά,

καί τώρα θαμπωμένοι βλέπουνε
τή ροδοσκέπαστη κορυφή πού ξεπροβάλλει.
Κοντεύουν... Φτάνουν.

Κι άκοῦνε μιά φωνή μακριά πού τραγουδεῖ:
"Εἶδα τήν άσβυστη φωτιά στά μάτια σας
καί τῆς καρδιάς σας άκουσα τό χτύπημα,
όταν βουβοί, μέσ στῆς ζωῆς τήν άγωνία,
τό σῶμα σας τραβούσατε βαρύ.

Μά τώρα ό Πόθος σας 'Αλήθεια...

Σκύψτε, κοιτάξτε πίσω σας μέσ στίς βαθειές χαράδες,
πού στό σκοτάδι οί άνθρωποι τοῦ κάκου άντιπαλεύουν.
Τό χῆμα οί πλούσιοι άρπάζουνε,
τήν 'Αδικία φιλώντας,
τό Μίσος πῶς γυαλίζει
στά μάτια τῶν φτωχῶν.

Κι ακόμα κ'έδῶ ό αντίλαλος φτάνει,
-ὡς πότε... ὡς πότε; -
τοῦ θρήνου τῆς Γῆς.

Μά έσεῖς άκοῦτε τίς άχτίδες,
χορδές στήν άρπα μου πού τραγουδοῦν;
Γιατί νά χτίζετε έκκλησίες,
γιατί τά δόγματα κ'οί νόμοι
όταν ἡ 'Αγάπη,
μόνη Χαρά,
δέ σίρτησε ποτέ μέσ στήν ψυχή σας;
'Εγώ εἶμαι τό τραγούδι τ' Οὐρανοῦ
κι όταν μιά μέρα θά μ'άκούσεις Γῆ,
μονάχα τότε μέσ στή νύχτα σου θ'άστράφεις.
Καί τώρα έσεῖς
πού τῆς ζωῆς τήν κορυφή πατήσατε,
μ'όλάνοιχτη ψυχή κοιτάετε:
Ἡ 'Αγάπη, λίγο φῶς μέσ στό σκοτάδι τους,
γυρίστε νά τή δῶστε στους ανθρώπους,
κ'ἡ μέρα θάρθει
πού οί βόγγοι τους θά γίνουν 'Αρμονία
μέσ στό τραγούδι τοῦ "Απειρου".

Τ' όνειρο πού εἶδα σήμερα
(Συνεχίζεται)

'Αγλ. Ζάννου. 'Από τά "Ποιήματα"

Β' ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΜΕΝΟΣ ΣΕ ΘΑΝΑΤΟ

Καταδικασμένος σέ θάνατο:

Πάνε πέντε βδομάδες πού ζω μέ τούτη τή σκέψη, πάντα μόνος μου μαζί της, και πάντα μέ παγώνει ή παρουσία της, πάντα σκύβω κάτω από τό βάρος της.

"Άλλον καιρό -γιατί μου φαίνεται πώς χρόνια περάσανε κι όχι βδομάδες- ήμουν ένας άνθρωπος σάν κάθε άλλον άνθρωπο. Κάθε μέρα, κάθε ώρα, κάθε στιγμή είχε και τήν ιδέα της. Τό πνεύμα μου, νέο και πλούσιο, ήτανε γεμάτο φαντασίες. Εύχαριστιότανε νά τίς ξετυλίγει μπροστά μου, τή μιά ύστερα από τήν άλλη δίχως τάξη και δίχως σταματημό. Κεντούσε μ' ατέλειωτα άραβουργήματα αυτό τό σκληρό και φτενό πανί τής ζωής. Ήτανε κοπέλες, άμφια δεσποτικά πού λαμποκοπούσανε, κερδισμένες μάχες, θέατρα πολυθρόνυα και πολύφωτα κ' έπειτα πάλι κοπέλες και σεργιάνια στά σκοτεινά τή νύχτα, κάτω άπ' τά μεγάλα μπράτσα πού άπλώνανε οί καστανιές. Μπορούσα νά σκέφτομαι ό,τι ήθελα. "Ήμουν ά λέφτερος.

Τώρα είμαι δεσμώτης. Τό κορμί μου είναι στά σίδερα μέσα σ' ένα κελλί. Τό πνεύμα μου είναι φυλακισμένο μέσα σέ μιά ιδέα. Μιά μονάχα σκέψη έχω τώρα πιά, μιά μονάχα πεποίθηση, μιά μονάχα βεβαιότητα: Καταδικασμένος σέ θάνατο.

"Ότι και νά κάνω είναι πάντα έδω αυτή ή σκέψη ή σατανική, σά φάντασμα μολυβένιο δίπλα μου, μονάχη και ζηλότυπη. Διώχνει κάθε άλλη σκέψη, στέκεται αντίκρου σ' έμένα τό δύστυχο και μέ σκουντάει μέ τά δύο της τά χέρια τά παγωμένα άμα θέλω νά γυρίσω τό κεφάλι άπ' τήν άλλη τή μεριά ή νά κλείσω τά μάτια. Γλι - στράει από κάτω άπ' όλους τούς τρόπους πού γυρεύει τό πνεύμα μου νά τής ξεφύγει, ανακατώνεται σάν τσάκισμα τραγουδιού ανατριχιαστικό σ' όλα τά λόγια πού μου λένε, κολλάει μαζί μ' έμένα στά φριχτά τά κάγκελα του κελλιού μου. Μέ κατατρέχει ξύπνιο, παραμονεύει τόν ύπνο μου τό σπασμωδικό και ξεπετιέται πάλι στά όνειρά μου παίρνοντας τή μορφή μαχαιριού.

Μόλις τώρα ξύπνησα, πετάχτηκα άπ' τόν ύπνο μου κυνηγημένος άπ' αυτή τήν ιδέα κ' είπα: "Άχ, όνειρο ήτανε." "Ε, λοιπόν, πρίν καλά καλά νά προφτάσουνε τά μάτια μου τά βαριά νά μισανοίξουν αρκετά για νά τή δοϋνε τούτη τή μοιραία τή σκέψη γραμμένη στη φριχτή πραγματικότητα, πάνω στην πλάκα του κελλιού μου τή βρε - μένη, τήν ιδρωμένη, μέσ στις άχτίδες τίς χλωμές πού βγαίνουν άπό τή νυχτερινή μου λάμπα, μέσ στις χοντρές κλωστές του πανιού των ρούχων μου, Ίσαμε τή σκοτεινή μορφή του στρατιώτη φρουρού πού στό ζωνάρι του τά φυσίγγια γυαλίζουν, ανάμεσα άπ' τά κάγκε - λα του κελλιού μου, μου φαίνεται πώς μουρμούρισε κιόλας στ' άφτί μου μιά φωνή: Καταδικασμένος σέ θάνατο.

Βικτόρ Ούγκό. 'Από τή "Στερνή μέρα του καταδίκου"

Μετάφρ. Μαρ. Οικονόμου

Γ' ΟΥ ΦΟΝΕΥΣΕΙΣ

Μισήσανε καί σκότωσαν
κι οί άνθρωποι τούς παίνεσαν
Μιά ὁ Θεός, πού ντράπηκε γι' αὐτά,
τή μνήμη τους νά τή σκεπάσει βιάστηκε
κάτω ἀπ' τὰ πράσινα χορτάρια.

Ρ. Ταγκόρ. 'Από τὰ "Διαβατάρικα πουλιά".
'Απόδοση Δημ. Θεοδωρίδη.

Δ' Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΡΕΜΑΛΑΣ

Ὁ θεσμός τῆς κρεμάλας στήν Ἀγγλία εἶναι παλιός καί στήν οὐσία του δέν εἶναι διαφορετικός ἀπό κεῖνον πού οἱ κοινωνιολόγον ὀνομάζουν "τελετουργική θυσία" καί πού εἶναι ὅσο καί τὰ βουνά παλιός.

Ἡ κρεμάλα ἀντιπροσωπεύει καί συμβολίζει πολλά. Εἶναι ἐκτελεστική πράξη καί συνέπεια τοῦ κείμενου νόμου, πού σήμερα παραδεγόμεστε καί μαζί μ' αὐτά δίνει κάποια διέξοδο καί κάποια ἴκανοποίηση στήν ἐκδικητικότητα τοῦ κόσμου ἐνάντια στό φονιά. Σκοπιμότητά της ἔχει τόν παραδειγματισμό, πού εἶναι σά νά λέμε τό πιό καλό προληπτικό φάρμακο ἢ θαματουργό μπόλι πού δίνεται τζάμπα σ' ὄλους μας γιά νά μπορέσει νά ἐμποδίσει τούς δυνητικούς φονιάδες νά κάνουν τό φονικό τους. Ὅπως ὅμως τὰ πράγματα δείχνουν, ὅχι καί τόσο ἀποτελεσματικά, μιᾶς καί συχνά κάθε χρονιά ξεφυτρώνουν ὄλο καί περισσότεροι φονιάδες.

"Ὑστερα ὁ θεσμός τῆς κρεμάλας ἔχει μέσα του τό στοιχεῖο τοῦ ἀποδιοπομπαίου τράγου. Ὁ κρεμασμένος παίρνει τή θέση τοῦ ἕνα ἀπό τούς δύο τράγους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Αὐτός πού διαβάξει τί Βίβλο θά θυμᾶται σίγουρα πώς τή Μέρα τοῦ καθαροῦ οἱ Ἑβραῖοι θυσίαζαν δύο τράγους. Ὁ ἕνας, πού μέ τή βοήθεια τοῦ Μεγάλου Ἱερέα φορτωνόταν ὅλες τίς ἀμαρτίες τοῦ Ἰσραήλ, διωχνόταν στήν ἔρημο καί μέ κάποιο τρόπο σκοτωνόταν, συχνά σπρωγμένος γιά νά τσακιστεῖ ἀπό κανένα γηρεμό-σά βρισκόταν βολικός ἐκεῖ κοντά. Ὁ ἄλλος τράγος σφαζόταν τελετουργικά σάν θυσία στό θεό γιά τό σβήσιμο τῶν ἀμαρτιῶν. Ὅμοια κι ἕνα καλό κρέμασμα πού γίνεται σύμφωνα μ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς παράδοσης, μπορεῖ, μέ τό στοιχεῖο τοῦ καθαροῦ πού ἔχει μέσα του, σημαντικά νά βοηθήσει κι ἔτσι νά λιγοστεύει τίς δικές μας πιθανότητες νά γίνουμε φονιάδες κάνοντάς τες νά φύγουν μακριά καί νά πάνε στίς ἐρημιές ἀντάμα μέ τό θυσίασμα κάποιου φονιά. Ἐτσι λοιπόν τό κρέμασμα συμβολίζει καί τό δικό μας λευτέρωμα κι ἔχει δίχως ἀμφιβολία γιά μᾶς τούς καλοῦς ἐξυψωτική κι ἠθική ἀξία.

Σάν κοιτάξουμε τό πρόβλημα τούτο στό κρού φῶς τῆς λογικῆς φτάνουμε στό συμπέρασμα πώς ἔτσι πού γίνεται τώρα τό κρέμασμα ἢ ἐκπολιτιστική κι ἢ ἄνθρωπιστική ἐπίδρασή του περιορίζεται μονάχα στόν εἰσαγγελέα, στούς δεσμοφύλακες καί στόν παπά, πού δέν ἔχουν καί τόσο τήν ἀνάγκη τῆς. Δέν εἶναι κρίμα; Στήν Ἀγγλία ἢ δημόσια φαντασία εἶναι τόσο περιορισμένη πού ὁ κόσμος στ' ἀλήθεια δέ μπορεῖ πλέρια νά τρυγήσει τόν καρπό ἀπό τά πολλά ἢ λίγα κρεμάσματα πού γίνονται κάθε χρονιά. Αὐτό τό κουσούρι ἀντάμα μέ τό ἐπίσημο στραγγάλισμα κάθε σχετικῆς λεπτομέρειας ἔχουν καταντήσει τόν ἀνθρωποσωτήριο θεσμό τοῦ κρεμάσματος σχεδόν ἄχρηστο ἐντίς ἀφορμή γιά ἠθοπλαστική γιορτή. Σίγουρα κάθε καλός δικαστής θά συμφωνήσει μέ τή λογική τοῦ Ἄγγλου Ἐπισκόπου πού στό ρῶτημα "Καί τί προτείνετε Σεῖς Σεβασμιώτατε σάν ὑποκατάστατο τοῦ μισόκρουφου, ὅπως γίνεται τώρα, κρεμάσματος;" ἔγραφε χριστιανικώτατα: "Ἐγώ θά τούς κρέμαγα δημόσια".

Κι ἀλήθεια σχετικά μέ τό κρέμασμα θά μπορούσε αὐτό νά γίνε καί τό ἐξαιρετικά ἐντυπωσιακό σάν παριστάνονταν δημόσια. Καί γιά νά μή χαραμιστεῖ κι ἀδικηθεῖ ἡ ἐνδιαφέρουσα αὐτή τελετή, θαρῶ πώς ἀπαραίτητα θάπρεπε πάντοτε νά σκηνοθετεῖται ἀπό κάποιο φημισμένο ἐμπρεσάριο, ὅποταν καί τό Κράτος θά μπορούσε νά τρυγήσει σημαντικά οἰκονομικά ὄφελη. Ὀλοῦθε γύρω ἀπό τό Λονδίνο, ὑπάρχουν πολλά ἔξοχα μέρη ἄνοιχτά κι ἀπόλυτα κατάλληλα γιά τήν ἐκτέλεση τῶν φονιάδων. Μακελλειά διάφορα θά μπορούσαν νά στηθοῦν σέ βολικές θέσεις τῆς πρωτεύουσας, ἕς πούμε στό Χάϊντ Πάρκ, στό Ρήτζεντ Πάρκ, στήν πλατεία τοῦ Τραφαλγκάρ καί στό χῶρο τῆς ἐφιππῆς βασιλικιάς φρουρᾶς ἔτσι πού νά εἶναι βολικό στά μέλη τοῦ Ἑπουργικοῦ Συμβουλίου καί στίς οἰκογένειές τους, ἀπό τά παράθυρα τοῦ Νο 10 Ντάουνιν Στρήτ, τοῦ Ἑπουργεῖου Ἐξωτερικῶν, τοῦ Ἑπουργεῖου Οἰκονομικῶν κ.λ.π. νά βλέπουν καλά καί νά εἶναι σέ θέση νά καρπάζουν τή δουλειά καί δεξιότητά τοῦ δήμιου στήν πραγματικότητα κι ὄχι μέ τή φαντασία τους. Μέ κιάλια ὅλο αὐτό τό θέαμα θά ρχόταν πολύ πιό κοντά τους. Τότες οἱ θεατές θά μπορούσαν νά ἔχουν δικιά τους κλεικασία γιά τή δουλειά τοῦ δήμιου, καί θά ἔξεραν πώς δέν εἶναι τόσο εὐκολή κι εὐχάριστη σάν νά πίνει κανένας μύρα ἢ νά παίξει τά τσούνια καί θά μπορούσαν νά βλέπουν πιά τόν ἐντιπρόσωπό τους σάν ἄτομο ἐξαιρετικό μέ μεγάλο πατριωτισμό καί μεγάλη ἀρετή, πού στ' ὄνομά τους ἐκτελεῖ ἀξιόσέβαστα τό δυσάρεστο αὐτό καθήκον. Τώρα ὅπως γίνεται τό κρέμασμα θαρῶ πώς δέ νοιώθουν πλέρια τήν ἀξία καί τήν ποιότητα τῆς πράξης...

Οἱ ἐνωμένες στρατιωτικές μπάντες θά μπορούσαν νά παίζουν γιά τήν τέρεψη τοῦ λαοῦ γλυκιά μουσική καί κάποιος πού νά βρεῖ σκεται φηλά στήν ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας ἢ κάποιος ἐντιπρόσωπός του σέ κάποιο πιό παρακατιανή περίπτωση θά μπορούσε νά βγάλει

κήρυγμα πάνω στό "Ὁφθαλμόν ἄντι ὀφθαλμοῦ καί ὀδόντα ἄντι ὀδόν-
τος" ἢ γι' ἀλλαγὴ πάνω στό "Ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου ἄντι αἵματος
αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, ὅτι ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἐποίησα τόν ἄνθρωπον (Γέ-
νεσις 6).

Ἐδῶ μπαίνοντας στή μέση θά μπορούσα νά πῶ ἂν καί δέν τό λέν
οἱ ἄλλοι, πῶς κι οἱ δύο, κι ὁ δήμιος κι ὁ φονιάς, εἶναι φκια -
σμένοι "κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ". Ἐπίσης θά μπορούσαν
οἱ πίπιζες τῆς Σικωτικῆς φρουρᾶς νά προσθέσουν κάτι στό πανηγύ-
ρι παίζοντας κάποιο σικωτσέζικο μοιρολόϊ γιά χάρη τοῦ κόσμου.
Δίχως ἀμφιβολία πιά καλή καί πιά ταιριαστή μουσική ἀπό τή μου-
σική τῆς πίπιζας γιά τήν κρεμάλα δέ μπορεῖ νά βρεθεῖ.

Ἔτσι ὁ πρωθυπουργός θά ἦταν σέ θέση νά δεῖ μέ τά μάτια του
τό δήμιο νά κάνει τίς τελευταῖες ἀριστοτεχνικές δουλειές του
πάνω στόν πελάτη του, νά σταματάει γιά μιά στιγμή γιά νά βεβαι-
ωθεῖ πῶς ὅλα εἶναι κανονικά, νά τραβάει τό χερούλι πού θά προ-
καλέσει τήν ἀπότομη πτώση, τό μοιραῖο σπάσιμο τοῦ λαιμοῦ καί
τελικά τούς στερονοὺς ὑπασμούς καί παροξυσμούς τοῦ κορμιοῦ. Τά
μέλη τοῦ ὀγκωτοῦ δικαστήριου πού μέ τή δικιά τους ἀπόφαση βρῆ-
καν τόν κρατούμενο ἐνοχο γιά κρέμασμα θά μπορούσανε κατόπιν νά
κάνουν οὐρά γιά νά σφίξουν τό χέρι τοῦ δήμιου καί νά τόν συγ-
χαροῦν γιά τίς λαμπρές του ἱκανότητες. Μιά εἰδική ἐξέδρα κοντά
στήν κρεμάλα θά πρεπε νά στηθεῖ ἀποκλειστικά γιά τή Βασιλική
Βρετανική Ἱατρική Ἐταιρία καί κάθε παριστάμενο μέλος της θά
πρεπε νά χει κι ἓνα χρονόμετρο μαζί του.

Καί σάν γκεράν φινάλε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κανταουρίας ἢ ὁ
ἀντιπρόσωπός του θά πρέπει νά πεῖ τό "Ἰάτερ ἡμῶν" καί νά τονί-
σει τό "γεννηθήτω τό θέλημά Σου ὡς ἐν Οὐρανῶ καί ἐπὶ τῆς γῆς".
Καί γιά κάποια ἀκόμα παραλλαγή θά πρέπει κάποιος φημισμένος
μοντέρνος ἱεροκέρυκας νά βγάλει λόγο γιά ν' ἀποδείξει πῶς ὁ
Χριστός λάθεψε σχετικά μέ τό θέμα τῆς συχώριας καί τό σώσιμο
τῆς ψυχῆς τοῦ κάθε ἀμαρτωλοῦ καί πῶς ἡ ἐπί τοῦ Ἔθους Ὁμιλία
στό φῶς τῆς ὑψηλῆς κριτικῆς δέ στέκεται ἢ κάτι τό παρόμοιο καί
σχετικό πού θά τοῦ ρχόταν κείνη τή στιγμή στό μυαλό.

"Ἄν τό γόητρο τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶχε τόσο πολύ πέσει θά
πρότεινα νά γίνει ἔκκληση σ' αὐτή γιά χάρη τῆς ὠραίας τέχνης τοῦ
δήμιου. Οἱ περισσότερες χριστιανικές Ἐκκλησίες μπορούμε νά μαστε
σίγουροι πῶς θά ἦταν ὑπέρομαχες γιά τίς ἐκτελέσεις ἀπό τό κρά-
τος. Τό 1810 ἔξη ἐπίσκοποι καί μαζί μ' αὐτούς καί ὁ Ἀρχιεπίσκο-
πος τῆς Ἀγγλίας ἦταν ἀντάμα μέ τήν πλειοψηφία τῶν 32 πού ἀπό-
ριφε τήν πρόταση τῆς μειοψηφίας τῶν 11 νά καταργηθεῖ ἡ ποινή
τῆς κρεμάλας γιά τούς κλέφτες πού ἔκλεβαν πράγματα ἀξίας πάνω
ἀπό 5 σελλίνια. Θά πρέπει νά ναι μεγάλη ἱκανοποίηση γιά τούς
δήμιους τῆς χώρας μας νά ξέρουν πῶς καί σήμερα μποροῦν νά βα-
σίζονται ὅμοια στήν ὑποστήριξη τῆς Χριστιανοσύνης γιά τή δια-
τήρηση τῆς κοσμοσυτήριας δουλειᾶς τους. Καί πραγματικά σάν κρι-

τάξουμε κατάφατσα τό θέμα τοῦ θεσμοῦ τῆς κρεμάλας στήν Ἀγγλία
θά δοῦμε πῶς οἱ πιό ζεστοί ὑποστηριχτές τοῦ θεσμοῦ εἶναι οἱ ἐκ-
πρόσωποι τοῦ Νόμου καί τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἦταν πάντοτε καί σά
περασμένα, "δόξα τῷ Θεῷ".

Τσάρλς Ντάφ (Charles Duff) , σύγχρονός μας ἱρλαν-
δός σατιρικός λογογράφος. Μετάφραση Δημήτρη Θεοδωρίδη

Ε' Η ΜΠΑΛΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΚΡΕΜΑΣΜΕΝΩΝ

Πάνω στους κλώνους τούς χοντρούς τούς ἀπλωμένους
στό δάσος πού στήν ἀνθισή του ξανανιώνει
θά δεῖς σάν κομπολόγια ἐκεῖ τούς κρεμασμένους
πού τῆς αὐγῆς τό φῶς χαϊδεύει καί χρυσώνει.

Κι αὐτό τό σκοτεινό τό δάσος πού στολίσαν
τά δρυά του μέ τέτοιων καρπῶν ὠραῖα τζαμπιά
ποῦτε ἤ Τουρκιά, οὔτε ἤ Ἀραπιά γνωρίσαν,
εἶναι τό περιβόλι, λέν, τοῦ Βασιλιᾶ.

Κι ὅλοι αὐτοί οἱ ἄμοιροι, βουβοί, ξεπαγιασμένοι,
ποιός ξέρει μέ τί σκέψεις στό γυρτό κεφάλι,
στριφογυρνοῦν στόν ἄνεμο σά μανιασμένοι
κι ἀκόμα σπαρταροῦν στοῦ χάρου τήν ἀγκάλη.

Ὁ ἥλιος ἀψηλώνοντας τούς φλογοκαίει
ὦ πῶς χορεύουνε φριχτά μέσ σά κλαδιά.
ἀκοῦτε τό βαθύ τό δάσος ὦ πῶς κλαίει.
κ' εἶναι τό περιβόλι, λέν, τοῦ Βασιλιᾶ.

Καί τούς ἀκούει ὁ διάολος πού ξεφυγοῦνε
κι ἄλλους γιά τήν κρεμάλα συντροφιά τούς στέλνει
φηλά τά οὐράνια καταγάλανα γελοῦνε
καί μοιάζει σά μετέωρο ὡς χρυσοσπέρνε

ἀτμούς ἤ δρόσος πού στόν ἄνεμο σκορποῦνε.
Κ' ἓνα μικρό κοπάδι ἀπό τρελά πουλιά
μέσ σά κλαδιά τίς νεκροκεφαλές τσιμποῦνε.
Εἶναι τό περιβόλι, λέν, τοῦ Βασιλιᾶ.

Εἶναι τό περιβόλι, πρίγκηπα, πού τό στολίζουν
τῶν κρεμασμένων τά φριχτά κορμιά
κρυμένα μέσ στίς φυλλωσιές πού πρασινίζουν.
Κ' εἶναι τό περιβόλι, λέν, τοῦ Βασιλιᾶ.

Τεοντόρ ντέ Μπαμβίλ (Théodore de Banville 1823-1891),
γάλλος ποιητής καί θεατρικός συγγραφέας. Τό ποίημα βρέσκεται
μέσα στήν κωμωδία "Γκρενγκουάρ" ("Gringoire").

Μετάφρ. Γ. Σημηριώτη

Ζ' ΜΗΝΥΜΑ

Πάντα νά πολεμᾶς καί ν' ἀντιστέκεσαι,
κι ἄς μένεις μόνος.

Μονάχος, ἔρημος, γαλήνιος,
νά πολεμᾶς γιά τό καλό τοῦ Ἀνθρώπου.

Καί στούς πολλούς, στούς λίγους, ν' ἀντιστέκεσαι
κρατώντας τήν ψυχή σου φλεγόμενη βᾶτο
γιά φῶς, πάντα γιά φῶς, γιά τό καλό τοῦ Ἀνθρώπου.

Στούς δυνατούς ἐνάντια, στούς σκληρόκαρδους,
καί στούς δειλούς, στούς χωματένιους.
Ἐνάντια καί τοῦ ἀφέντη τοῦ ἀνελεύτερου
καί τοῦ τρεμόκαρδου τοῦ δούλου ἐνάντια.
Καί νά πονᾶς, καί νά γελᾶς, καί νά ὄνειρεύεσαι
πάντα γιά τό ἀγαθό καί τό καλό τοῦ Ἀνθρώπου.

Νά πολεμᾶς μέ τό γνωστό καί τό ἀγνωστο,
μέ τήν κακή καί τήν καλή τή μοίρα.
Καί μέ τούς ἄπορους θεούς
καί τούς ἀπάνθρωπους ἀνθρώπους
πάντα νά πολεμᾶς καί ν' ἀντιστέκεσαι.
Κι ὄλο γιά τό καλό - τό φῶς τοῦ Ἀνθρώπου.

I. Π. Κουτσοχέρας

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΘΕΥΓΟΥΝ

ANNA ΜΠΑΪΚΕΡ

Τόν περασμένο μήνα ἔφυγε ἀπ' τό γήινο κόσμο μας μιά ἀπ' τίς
πιό σεμνές κ' εὐγενικές ἀδελφές μας, ἡ Ἄννα Μπαϊκερ.

Ἦταν μιά πολύ σκληρά δοκιμασμένη ψυχή καί δέχτηκε μέ θαυ-
μαστή γενναϊότητα, μέ στωική καρτερία, μέ πραγματική ἀνωτερό-
τητα, τίς ἀπανωτές δοκιμασίες τῆς μοίρας. Ἡ μελέτη τῆς Θεο-
σοφίας τῆς ἔδωσε παρηγοριά, φώτισε τή σκέψη της καί πλούτισε
τήν ψυχή της μέ ὑπομονή καί ἀντοχή.

Ἡ Θ. ΕΝ. θά θυμᾶται πάντα τήν ἀγάπη της. Ἰδιαίτερα τήν
ἐθγνωμονεῖ γιά τήν τόσο πολύτιμη δωρεά της, ὁλόκληρη τήν πλού-
σια θεοσοφική της βιβλιοθήκη.

Τῆς εὐχεται φῶς, ὄλο καί περισσότερο φῶς, στούς λεπτότε-
ρους κόσμους.

Ἐκφράζει τά θεομά της συλλυπητήρια στήν οἰκογένειά της.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

(συνέχεια)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

σελ..

Πλάτωνα		27
'Από τήν Κάθα Ούπανισάντ:	Τό ἄρμα καί τό μονοπάτι (στίχοι)	29
'Εντμόν Ροσεντιέ	Ἡ παραβολή τοῦ ἄρματος	32
"Εμμετ Φόξ	Ἡ στενή πύλη	34
Κώστα Στεργιοπούλου	Τό μεγάλο Μάθημα	35

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ

'Αλμπέρ Καμύ	'Ο καλλιτέχνης κι ὁ κόσμος	36
Διον. Σολωμοῦ	Πάντ' ἀνοιχτά, πάντ' ἄγρυπνα (στίχος)	36
Γκέοργκ Χέγκελ	Φανερωμένη πνευματικότητα	36
Τζών Κήτς	'Η ἀλήθεια 'ναι ὁμορφιά (στίχοι)	37
Δημήτρη Θεοδορίδη	'Ομορφιές (ποίημα)	37
"Ολγας Βότση	Μουσική (ποίημα)	37

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Π.Κ.	'Η ἔννατη συμφωνία τοῦ Μπετόβεν	38
Ζ. Π. Φλοριάν	'Ο τυφλός κι ὁ παράλυτος (ἔμμετρη παραβολή)	42
'Εντμόν Ροσεντιέ	'Η παραβολή τοῦ τυφλοῦ καί τοῦ παράλυτου	44

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΑΡΙΓΗΣΗ ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

'Αγλ. Ζάννου	'Ο κατάδικος (ποίημα)	45
Βικιάρ Ούγκό	Καταδικασμένος σέ θάνατο	47
Τεοντόρ ντέ Μπαμβίλ	'Η μπαλλάντα τῶν κρεμασμένων (ποίημα)	48
Τσάρλς Ντάφ	'Ο θεσμός τῆς κρεμάλας	48
P. Ταγκόρ	Οὐ φονεύσεις (ποίημα)	51
I. Π. Κουτσοχέρα	Μήνυμα (ποίημα)	52

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Θ. ΕΝ.	"Αννα Μπαϊκερ	52
--------	---------------	----

